Article VII — "Helsinki Accord" 1975.

"The participating states **will respect human rights** and **fundamental freedoms**, including the freedom of thought, conscience, religion or belief, **for all** without distinction as to race, language or religion."

(Signed 35 States: . . . Yugoslavia.)

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Article VII — "Helsinki Accord" 1975.

"The participating States on whose territory **national minorities** exist **will respect** the **right** of persons belonging to such minorities **to equality before the law**, will afford them the full opportunity for actual enjoyment of **human rights** and **fundamental freedoms** and will, in this manner, protect **their legimate interests** in this sphere."

(Signed 35 States: Austrija, . . .)

LETNIK XXVIII. — VOLUME XXVIII. December 1977 Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave., Toronto, Ont., Canada Številka 12 — No. 12

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO

želita

uredništvo in uprava "Slovenska Država"

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO!

Tako si bomo voščili pismeno in osebno za praznik rojstva Gospodovega. Mnogokrat so to le zunanji izrazi vljudnosti. Ali res iskreno želimo bližnjemu to kar povemo ali zapišemo? Človek naše dobe je postal lutka dogajanj v svetu. Razklan je v notranjosti. Služiti hoče Bogu a ob enem tudi svojemu "jazu". In služba temu "Jazu" se uveljavlja močnejše kot zapoved Njega, ki je prišel na svet, da oznani Ljubezen.

Ne dolgo sem bral v časopisju in gledal tudi na televiziji trpko zgodbo družine. Oče in mati ter sedmero dece. Dva tedna so živeli v takozvanem "station wagen" ker niso dobili stanovanja radi številnih otrok, dasi je oče stalno zaposljen. Ali ne da to misliti? Kje je razumevanje za sočloveka, kje ljubezen do bližnjega? Številna družina je obsojena samo radi tega, ker se ne poslužuje **sodobnih modernih sredstev za odpravo plodu . . .**

....Ko obhajamo Božič in se spominjamo veselega dogodka, ko je prišel sam božji Sin na svet kot revno dete v betlehemski votlini ker za Njega in Jožefa ter Mater božjo "ni bilo prostora v prenočišču", se moramo vprašati, ali smo sploh kdaj prisluhnili blagovesti, katero je On oznanjal. Zgleda, da je naše krščanstvo le zunanjost, srce pa je otrdelo v skrbi za svoj lastni "jaz". Udobnost, razkošje, uživanje neprenehno dirkanje za tem, da bi imeli še več, to je naša vsakdanja skrb. Ni časa za počitek, za nedeljsko mašo, za kakšno kulturno delo, za branje kake dobre knjige. Sama skrb za to, "kaj bomo jedli, pili in kako se bomo oblačili". In ta skrb za udobnost in uživanje ubija smisel za lepo družinsko življenje. Otroci: Eden ali dva, večkrat pa — najrajši nobenega, da bo več časa za uživanje. . . . Tudi za kristjane naše dobe velja: Kristus je prišel na svet, a "njegovi ga niso sprejeli . . ."

Ob božičnih praznikih se vzdramimo in prisluhnimo klicu božje Ljubezni, ki veje iz betlehemske votline: "Ljubite se med seboj! Na svet je prinesel ljubezen, da bi bili vsi ljudje brez razlike res bratje med seboj, pa po skoraj dvatisoč letih zgleda, da smo tam, ko je Kajn ubil Abela . . .

Če hočemo srečno in blagoslovljeno leto 1978 moramo iti vase in spoznati, da je od nas samih odvisno ali bo res srečno kakor si želimo. Če bomo sejali sovraštvo med sosedi, med narodnostmi in rasami, ne smemo pričakovati žegna božjega. Kdor seje sovraštvo, žanje smrt! Nazaj k izviru bratstva in medsebojni ljubezni, ki žari iz betlehemskega hlevčka v prvo sveto božično noč. Skušajmo razumeti bližnjega v potrebi in mu priskočiti na pomoč, pa bo duh prve svete noči se razlil v družine, med sosede in med narode. Božje Dete bo naša prizadevanja blagoslovljalo in mi bomo deležni speva "In mir ljudem na zemlji!"

M. G.

VEČKULTURNOST - OSNOVA POLITIČNEGA PROGRAMA KANADE

Govor G. Norman Cafika, novoimenovanega ministra za večkulturnost

"Večkulturnost ni samo simbol politike ali političnega programa, večkulturnost je dejstvo, je absolutna **osnova** programa, ki bo držal to deželo skupaj", je dejal g. Norman Cafik, novoimenovani minister za večkulturnost.

V govoru, ki ga je imel pred kratkim na tretjem banketu federalne liberalne stranke v East York-Torontu je g. N. Cafik razpravljal o tekočih problemih gospodarstva, brezposelnosti in kanadske edinosti. Razložil je svoje pojmovanje o namenu in delovanju ministerstva za večkulturnost.

G. N. Cafik, ki v parlamentu nikoli ni bil znan po svoji bojazljivosti, se je predstavil v svoji novi vlogi predvsem kot navdušen in zaskrbljen Kanadčan in šele nato kot minister, kar pač etnična skupnost od njega pričakuje. V svojem govoru je g. N. Cafik ponovil besede ministedskega predsednika Pierre Trudeau-ja, ki jih je ta sprogovoril ob priliki imenovanja g. Cafika v kabinet " . . . ker ste si vedno drznili povedati kar ste mislili in se niste obotavljali mi oporekati, kadar ste čutili, da se morate postaviti v obrambo . . . "

Minister je nadaljeval: "Dosegel sem ta položaj (ministra za večkulturnost), ker mi ga je ministerski predsednik ponudil. A če bi me prej vprašal, kakšen portofolio si najbolj želim, bi mu odgovoli da istega, ki mi ga je ponudil." Nato je nadaljeval: "Brezposelnost je zelo resen in splošen problem, ki lahko uniči duha človeka v družbi. Toda v Kanadi ustvarjamo vsako leto več zaposljenosti precentualno kot v katerikoli drugi zapadni državi; tukaj smo dosegli izreden uspeh skoraj na vseh področjih: v samostojnih poklicih, v državnih službah, pri učiteljih, pri delavcih vser vrst, špecialistih in nešpecialistih, skoraj ga ni področja človeške delavnosti, kjer Kanadčani niso plačani mnogo več za uro, dan, mesec in leto kot v Združenih Državah."

Ko je razpravljal o pomenu svojega ministerstva je dejal: "Kulture so živa bitja, ki jih ljudje **hočejo** obdržati; in če bi kdo izdal eden billion dolarjev, da bi jih iztrgal s koreninami iz zemlje, jih ne bi mogel. Zato sem prepričan, da jih nekaj milijonov dollarjev ne bo ohranilo; ostale bodo, ker jih ljudje **hočejo.**" G. Cafik vidi svojo vlogo v večkulturnosti kot zagovornika etničnih skupin. Ena izmed nalog, ki jih kot minister za večkulturnost g. Cafik ima, je skrbeti, da imajo vsi Kanadčani enake možnosti pri nastavitvah raznih komisij federalne vlade, pri sodnih institucijah itd. kajti "če ljudje iz različnih etničnih skupin ne bodo imeli možnosti služiti svoji državi, te države ne bodo ljubili, še več, mi sami kot država, bomo trpeli radi posledic."

V skrbno formuliranem stavku je minister tudi izrazil svojo definicijo svobode: " . . . če beseda svoboda sploh kaj pomeni, potem pomeni to, da imamo v Kanadi pravico obdržati (vsak) **svojo etnično pripadanost** in dovoliti, da ta med nami cvete in uspeva in da nas tako ustvari edinstvene v tem kar smo; in ko enkrat postanemo to kar smo, da stojimo na obeh nogah nasproti vsaki drugi etnični skupini kot **enakovredni partnerji,** v isti državi kateri pripadamo."

"So nekateri med nami, ki ne razumejo, da smo dvojezična država, katero jaz podpiram z vsakim utripom svojega srca. Toda mi nismo država samo dveh kultur, mi smo država **več kultur.** Nobena kultura v tej državi ni važnejša kot katera druga in naša oblast priznava to načelo, ker smo prva država na svetu, ki upošteva princip mozaičnega naroda."

Ko je govoril o državni enotnosti, je minister ponovno povdaril: "Problem državne (kanadske) enotnosti ni juridično ali politično vprašanje, kajti nobena država ne bo ostala skupaj, če ne bo **hotela** ostati skupaj. To je realnost in mi je čisto vseeno kaj drugi, vključno Rene Levesque, o tem rečejo, če se bodo kanadski državljani začeli zavedati, da je bolje za nas vse, gospodarsko, jezikovno, politično in socialno, da živimo v dvojezični državi, v večkulturni državi, v skupnem sožitku. Zato mislim, da je zadeva odnosov zadeva pozivati Francoze, naj ostanejo v tej zvezi, ker sme prepričani, da je to za njih najbolje, in jim moramo jamčiti, da bo zanje najbolje, če ostanejo v Kanadi in jih moramo o tem tako prepričati, da bodo hoteli ostati iz istih razlogov iz katerih jih mi želimo obdržati: skupno z njimi deliti našo zaskrbljenost in strah za državo, ki smo je podedovali in ki jo želimo zapustiti našim potomcem."

Med vidnejšimi gosti so bili navzoči Hon. John Roberts, državni tajnik iz Ottawe, El Redway, župan občine East York-Toronto, Norman Crone, Alderman 2. okrožje, East York in dr. L. Polymenakos, predsednik grške skupnosti.

HON. NORMAN CAFIK,
minister za večkulturnost federalne vlade v Ottawi

HON. J. ROBERTS
državni tajnik federalne vladi

SLOVENSKI BOŽIČ:

PESEM POLJ IN GOZDOV, GORA IN MORJA

Dr. J. PLANINŠIČ

NAŠE JASLICE . . .

Božič je tista letna doba, ko človeška srca bolj kot v kateremkoli drugem času prevzamejo otroška čustva, ljubezen sočloveka ter veselje in hrepenenje po nečem, čeprav mnogokrat nedosegljivem. V tihoti in skrivnosti božične noči vsakdo odpre najbolj skrito kamrico v svojem srcu, kamor je vse življenje spravljal vse, kar je zanj najdragocenejše, kar je bil kdaj najglobljе doživel z vso svojo dušo, poln vere vase in v dobroto svojega bližnjega. K tej skriti kamrici, kamor je spravljal svoje najlepše zmage in svoje najhujše poraze, se podaja v težkih trenutkih, da ob trpljenju in hrepenenju dobi novih moči za življenje. To svetišče pameten človek ne odpre nikomur, ker ga v najglobljem nihče ne bi mogel popolnoma razumeti in čutiti tega, kar čuti le on sam . . .

Posebno še to občutijo tisti in domotožje se polasti srca tistih, ki so daleč od rodne grude in posebno v tej dobi se v svojih spominih vračajo nazaj v svoja otroška leta ter vsaj v duhu zažive za nekaj bežnih trenutkov tisto zlato brezskrbno mladost, ki se nikdar ne povrne.

Kakor prazniki so vsi tisti večeri, ko so vsi skupaj, stari in mladi, zbrani doma kot ena sama velika družina. Razgovarjajo se o hrepenenju po rojstnem kraju, o življenju na tujem, o težavah, žalostih in veseljih, o marsikaterih grenkih urah, dokler se niso vživeli in privadili v novi svet.

Za mladino je ta pestra doba le bežen trenutek doraščanja in dozorevanja, medtem ko je za njih mlajše sestre in brate Božič čas pričakovanja, veselja, hrepenenja in včasih seveda tudi bridkega razoaranja. Za vse pa je ta doba polna najlepših nad in najglobljih čustev.

Od skoraj vsepovsod je bila pred stoletji pot do Betlehem zelo dolga. Toda danes z modernimi prometnimi sredstvi ta dežela, polna božične skrivnosti, ni več tako oddaljena. Vsekakor pa v vseh deželah, naprednih in zaostalih, kamor je zasijala luč pokristjanjenja, gre zgodba o Detetu, rojenem v Betlehemu, preko ustnega izročila iz roda v rod.

Celo v tej atomski dobi in fantastičnem tehničnem napredku je ostalo mnogo znakov starodavnih božičnih običajev in navad. Posebno v Ameriki in Kanadi, deželah nestetih narodov in kultur, je l a h k o videti božične tradicije vseh delov sveta. Vsak more opazovati in se čuditi tem starodavnim navadam, tako bogatih po globini, simbolizmu in nostalgiji. Poznati te tradicije pomeni razumeti njih pomen in v polnosti doživeti Božič.

Mnogo starih običajev se je ohranilo nedotaknjenih, nekaj pa se jih je deloma prilagodilo sedanjim modernejšim razmeram.

Celo pod verskim in političnim preganjanjem ter v dobi vojne podivjanosti in krutosti tradicije zlepa ne umro, ampak gredo iz roda v rod, posebno v deželah z mnogimi vasmi in na grudo navezanim kmečkim prebivalstvom s preprostim načinom življenja.

One Solitary Life

He was born in a obscure village, the child of a peasant woman. He grew up in still another village, where he worked in a carpenter shop until he was thirty. Then for three years he was an itinerant preacher. He never wrote a book. He never hold on office. He never had a family or owned a house. He didn't go to college. He never visited a big city. He never traveled two hundred miles from the place where he was born.

He did none of the things one usually associates with greatness. He had no credentials but himself. He was only thirty-three when the tide of public opinion turned against him. His friends ran away. He was turned over to his enemies and went through the mockery of a trial. He was nailed to a cross between two thieves. While he was dying his executioners cambled for his clothing, the only property he had on earth. When he was dead, he was laid in a borrowed grave through the pity of a friend.

Nineteen centuries have come and gone, and today he is the central figure of human race and the leader of mankind's progress. All the armies that ever marched, all the navies that ever sailed, all the parliaments that ever sat, all the kings that ever reigned, put together, have not affected the life of man on this earth as much as that —

Na tisoče kosov je raztrgana naša slovenska domovina. Na Koroškem in Primorskem je del nje, v Ameriki in Avstraliji živi, v Braziliji in Argentini utripa in diha . . . Posebno v tej božični dobi bodimo združeni vsi, ki nam je naša domovina in njena materina beseda pri srcu!

ZBORNIK RAZPRAV O SLOVENSKIH PROBLEMIH

V Trstu je v tisku zbornik razprav o slovenskih problemih. Uredil ga je Franc Jeza. V zborniku bo natisnjena tudi "fantastična" novela Petra Feudeka "Konec pošasti". V zborniku sodelujejo avtorji iz Evrope in Amerike. Razprave se nanašajo tudi na probleme bodoče slovenske države, npr. na njeno gospodarsko ureditev. Drugi prispevki zadevajo politiko, kulturo, jezikoslovje, zgodovino itd. Zbornik se naroča pri uredništvu in upravi "Slovenske države" ali direktno v Trstu na naslov: Franc Jeza, Via di Prosecco 2, 34016 Opicino, Trieste (Italy). Cena dva kanadska ali ameriška dolarja, plus pol dolarja za navadno poštnino (z ladjo). Za letalsko poštnino je treba poslati posebej. Ne pošiljati čekov, ker jih evropske banke za tako majhne vsote ne sprejmejo.

slovenska DRŽAVA

POŠTA PRIDE SLOVENIJA

Subscription rates $6.00 per year;
50¢ single issue.
Advertising 1 column x 1" $4.20

Published monthly by
Slovenian National Federation of Canada
646. Euclid Ave., Toronto 4.

Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročina znaša: Za ZDA in Kanado $6.-, za Argentino 375 pezov, za Brazilijo 90 kruzeirov, za Anglijo 30 šilingov, za Avstrijo 53 šilingov, za Avstralijo 3.75 avstr. L., za Italijo in Trst 1.200 lir, za Francijo 900 frankov.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

MED SLOVENCI

Razpisujemo uredniško mesto slovenskega lista v Kanadi. Zahteve: popolno obvladanje slovenščine, korektura, popolno pripravljanje za tisk! Ponudba pošljite na upravo lista "S. D." pod značko: "Stvar sporazuma in dogovora". Naslov: 646 Euclid Ave., Toronto, Ontario, Canada.

Toronto

● **V petek zjutraj 9. decembra 1977 je po kratki bolezni nenadoma preminul v bolnišnici v St.. Catharines, kjer je bil le 5 dni, pravgotovo eden najstarejših Slovencev v Torontu, g:**

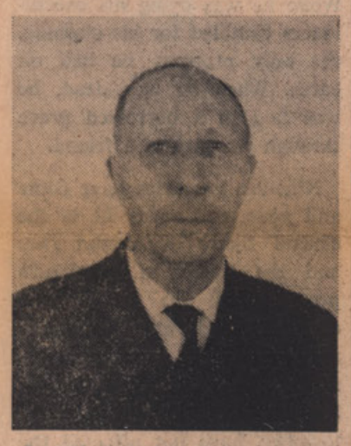

Ludvik Šešerko, ki je v avgustu dopolnil 95 let starosti. Mašo zadušnico je opravil in se s klenimi besedami poslovil od pokojnika g. župnik T. Zrnec v cerkvi Marije Pomagaj v Torontu, ter vodil tudi pogrebne obrede v ponedeljek 12. decembra. Pokopali so ga na pokopališču Svetega Križa ob strani njegove žene, ki počivar tam že nekaj let! Naj mu Bog pravičen sodnik - preostalim žalujočim naše iskrne sožalje!

● **Nova Domobranska plošča še** na razpolago. Stane pet dolarjev in jo lahko kupite pri Odboru Tabor v Toronto.

● **Za 11. dec. pripravljajo pri** društvu "Lipa" posebni božni dan za slovenske starejše državljane. Želimo prireditelјem obilo uspeha!

● **Nedeljo 30. oktobra so priredili** skavtje in skavtinje pri fari Marije Pomagaj kosilo, ki se ga je udeležilo nad 400 Slovencev iz Toronta. V prijetnem razpoloženju je spregovoril mladini prevzvišeni g. dr. Alojzij Ambrožič, pomožni škof v Torontu. Mladino je ljubeznivo navajal naj ostanejo dobri Slovenci in istočasno tudi dobri Kanadčani. Tudi jim je dal nekaj praktičnih navodil, kako naj to dosežejo. Prireditev je bila zelo dobro organizirana. S veseljem je bilo opazovati skavtski red pri postrežbi. Občinstvo, zlasti starši, so bili na svojo mladino upravičeno ponosni!

● **Koroški večer. V soboto 19. novembra je bil v cerkveni dvorani Marije s Čudodelno Svetinjo v New Toronto tradicionalni Koroški večer. Zavedni Slovenci so veliko dvorano napolnili do zadnjega kotička, da na ta način izrazijo svojo ljubezen in solidarnosti do svojim bratov koroških Slovencev, ki se bore na življenje in smrt za svoje pravice v Avstriji. Gospa Marija Ahačič-Polak je zelo lepo zapela nepozabno "Gor čez jezero" in še nekaj drugih narodnih pesmi. Nato je povabila občinstvo, naj se ji pridruži z ljudskim petjem, kar so vsi z navdušenjem sprejeli. Odlična večerja v režiji gospej in g. Škerl je vsekakor mnogo pripomogla k veselemu razpoloženju. Končno so na oder prišle še slovenske akademičarke - rojene v Kanadi — in se predstavile občinstvu z odlično formulirano spomenico na avstrijske predstavnike v Kanadi, kjer protestirajo proti krivičnemu postopanju Avstrijcev proti Slovencem na Koroškem s prošnjo, naj občinstvo spomenico podpre s podpisi. Vsi navzoči so se pozivu radi odzvali. Naše čestitke slovenski akademski mladini, rojeni v Kanadi, ki je pokazala pogum, zavednost in pripravljenost za slovenske ideale nekaj žrtvovati! S tem je dokazla, da slovenstvo bolj resno pojmuje kot nekateri drugi, ki se udeležujejo le takih prireditev, na katerih imajo lahko samo "good time". Priznanje pa zaslužijo prireditelji, ki so pod predsedstvom g. Franceta Osredkarja ves večer brezhibno vodili. Najboljši dokaz kako uspešna je ta prireditve bila je izvaja mnogih Slovencev ki se letošne niso mogli udeležiti, da drugo leto take lepe prilike ne smejo zamuditi.**

Spoštovani!

● **Community Folk Art Council** of Metropolitan Toronto prireja tudi letos božični koncert, ki bo v mestni hiši (City Hall, Rotunda) v nedeljo 18. 12. 1977 od 2 do 5 ure popoldne. Božične pesmi bodo peli v različnih jezikih. Vstopnice ni! Pridite!

Chicago

● **Letos je bil osemnajsti med**narodni velesejem na Navy Pier. Tokrat pod pokroviteljstvom novega župana Michaela Bilandiča. Okrog 50 narodnosti je bilo zastopanih in 50 narodnostnih zastav je vihralo na razstavišču. Med njimi tudi slovenska zastava, brez rdeče zvezde seveda. Slovenska fara Sv. Štefana je vedno pokrovitelj slovenske razstave katero organizira ga. M. Fishinger s sodelavci. Letošnji slovenski oddelek je bil prav lep in je bil pod geslom: Ljubo doma, kdor ga ima. Že zunanjost vedno prikaže kje je Slovenija, tokrat je bil povdarek, da leži naša lepa zemlja kar med tremi velikimi, zemlje lačnimi narodi: Nemci, Lahi in Madžari. Prevladovale so pokrajinske slike v akvarelih. Vse so bile izdelane v domovini. Ga Breda Modic je imela mnogo lepih motivov v tolčenem bakru, ga. Fishingerjeva je razstavila nekaj keramike in krasne krožnike z narodnimi motivi. Ga Jazbec se je postavila z ročnimi deli. Slovensko dekle v lepi narodni noši (Naomi Trinko) je pozdravljala goste. Ga Bucik, umetnostna slikarka je imela tudi svoj razstavni paviljon. Seveda ni manjkalo slovenske kuhinje. Razstavo sta obiskala v soboto župan Bilandich, v nedeljo pa governer Thompson. Oba sta se pomudila tudi pri Slovencih. Otroci slovenske sobotne šole so županu v pozdrav zapeli primerno pesem, slovenska folklorna skupina SARC je v nedeljo 30. oktobra nastopila tudi na odru.

● **Vsako leto se Slovenci iz Chi**caga, Jolieta in od drugod zberejo za obletnico smrti škofa Rožmana na lemontskem gričku, da molijo zanj in se mu tudi priporočajo. Letos so se tudi spomnili vseh protikomunističnih žrtev in še onih, ki so v službi ZDA dali svoja življenja za svobodo v Koreji in v Vietnamu. Bilo je lepo vreme v nedeljo 13. nov. in mnogo ljudi se je zbralo ob grobu škofa Rožmana. Dr. Lojze Arko je recitiral Gregorčičevo "Vseh mrtvih dan" in vsi zbrani so glasna molili za pokojne in šli nato v procesiji v cerkev, kjer je imel p. Fortunat mašo in pridigo. Peli so pevci iz Chicaga pod vodstvom dr. L. Arka, pri orgljah je bila sestra Rose Ovca. Po maši je bila v cerkvi komemoracija. Za uvod je dr. Lojze Arko občuteno recitiral iz Kalinove "Črne maše" odlomek "Pri gozdni kapelici". Otroci slov. šole iz Jolieta so recitirali in peli pod vodstvom ge. Čepon in Markun; učenci slovenske šole iz Chicaga so zapeli: Oče naš, darovanjsko pesem in Lepa si roža Marija, katero je pri drugi kitici povzelo vse ljudstvo. Petje je vodila ga. Nandi Puc. Med kratkim odmorom je na koru zapel cerkveni zbor fare Sv. Štefana: Blagor mu, ki se spočije, Zaključna točka je bila zborna recitacija "Le eno je potrebno". Bila je prav lepo podana. Vodstvo je bilo v rokah g. Jožeta Rusa.

BRIDGEPORT

Nekdaj je bilo središče slovenske razgibanosti pri Sv. Križu v Bridgeportu, Conn. Odkar so cerkev Sv. Križa podrli in zgradili novo, je postalo središče v Fairfieldu, toda ne pri cerkvi Sv. Križa ampak slovenska dejavnost je osredotočena pri pevskem društvu "Zvon". Je to moški pevski zbor, ki si je naglo utrl sloves kot eden najboljših zborov v tem delu države. Nastopal je doma, hodil je gostovat k Sv. Cirilu v New Yorku kjer slovenstvo krčevito ohranjajo. Lani je pel celo na evharističnem kongresu v Philadelfiji, letos je nastopil v Pensilvaniji. Vabijo ga celo v neslovenske skupine. Jedro zbora sestavljajo Usovi sinovi in Peregrin Us je pevovodja. Pred leti so izdali svojo prvo ploščo, po kateri so še bolj zasloveli.

Zadnji njihov nastop je bil 29. oktobra v Calvin Hall v Fairfieldu. Nad dvesto ljudi je napolnilo, dvorano in prisluhnilo lepi pesmi Zvonovcev. Odveč bi bilo razlagati, kaj so vse peli, lepo za zapeli in želi navdušeno priznanje ne le Slovencev in Hrvatov, ampak tudi tistih, ki slovenske besede več ne razumejo, pač pa jih privlačijo lepe slovenske melodije, katere so peli nekoč njihovi očetje. Kri ni voda. Ob lepi slovenski melodiji se otaja oklep tujstva okrog srca in pride do izraza priznanje: nič lepšega kot slovenska "viža" . . .

Zvonovci gledajo v bodočnost. Priravljajo izdajo druge plošče. Ta bo še lepša ker jih bodo zapeli ob spremljevavi harmonike in kitare. Kupili so novo harmoniko v Sloveniji. Nabavili si bodo nove slovenske narodne noše. Pripravljajo tombolo in prodajajo srečke v prid tej svoji ekspanzívnosti. Žrebanje bo v dvorani Sv. Cirila v New Yorku v nedeljo 18. decembra, ko bodo imeli spet tam slovensko srenjsko uro. Predsednik Zvona je g. Armin Kurbus. Želimo Zvonu mnogo lepih uspehov tudi v bodočnosti. Slovenska beseda in pesem naj **živi!**

UREDNIKU - PIŠEJO . . .

Scarboro, 8. II. 1977.

Prejšnji teden sem prejel "Slovensko Državo". Bil sem presenečen in vesel obenem. Jaz jo vedno rad prebiran . . . Odkar sem se preselil, je nisem več dobil. Vesel sem, da me je spet našla. Poleg obnovitve moje naročnine za 1978. leto, želim naročiti še tudi za dve starejši znanki iz North Chicaga. Pošlite jim decembersko številko.

Bo kot posebno darilo, ki bo prinašalo slovensko misel v njihov dom skozi vse leto . . . Prisrčen pozdrav Vaš F. S.

Pripis: Nekaj prilagam tudi, za tiskovni sklad. Želim Vam mnogo sreče in uspehov pri urejanju "Slovenske Države" . . .

(Posnemanja vreden naročnik! Opomba urednika)

Upravi "Slovenske Države". Prosim, spremenite moj naslov. Prilagam v čeku $10.— za naročnino v 1978. Pozdravljeni!

Rev. R. Urbič

PRAVILNA HIŠNA IZOLACIJA IN ŠTEDNJA S TOPLOTO VAM BOSTA PRIHRANILA DENAR.

NASLEDNJE JE KAR VAM ONTARIJO PREDLAGA ZA ZNIŽANJE STROŠKOV PRI VAŠEM OGREVANJU HIŠE

Kakšni so načini znižanja stroškov za ogrevanje? Kakšni izdelki izolacije so na tržišču? Kako si izberete kontraktorja za izolacijo? Kaj pomeni "R-value"? Kaj je parna zagrada?

To je samo nekaj važnih vprašanj, na katere najdete odgovore v brezplačnih brošurah, ki so vam sedaj na razpolaga pri:

Ontario Ministry of Consumer and Commercial Relations in Ontario, Ministry of Energy.

Obadva ministerstva sodelujeta pri dajanju informacij ontarijskim prebivalcem, o pravilni hišni izolaciji, ki vam lahko pomaga pri omejevanju vedno se zvišajočih stroškov za energijo, pokažejo pa tudi druge načine štednje energije.

Dejstva o izolaciji so vključena v zanimivem biltenu Ministerstva za potrošniške in trgovske odnose, ki nosi naslov: "Insulation: Heat in Your House, Money in Your Pocket". Dotika se naslednih dejstev:

- **pomen "R-value" in parna zagrada**
- **pravilno zračenje**
- **različna izolacijska masa**
- **kako pregledati že obstoječo hišno izolacijo**
- **kako najti zanesljivega kontraktorja**
- **navodila za pomoč pri razumevanju kontrakta med stranko in inštalaterjem**
- **kako pregledati dovršeno delo**

Za brezplačno kopijo biltena, pišite na:

Consumer and Commercial Relations/Home Insulation Queen's Park Toronto, Ontario M7A 2H6

Drugi načini, kako prihraniti energijo in denar, so vključeni v knjižici od Ministry of Energy: "Energy Conservation: The Choice is Yours". Med navesti, ki vam prihranijo denar so:

- **znižanje dnevne in nočne toplote v hiši**
- **namestitev tako imenovanih "storm" vrat in oken**
- **izmenjava zračnih čistilcev enkrat mesečna pri grelcih s toplim zrakom**
- **zagrinjanje oken z zavesami v zimskih nočeh**

Za vašo brezplačno brošuro pišite na:
Ontario Energy Conservation Program Ministry of Energy 56 Wellesley Street — 12th Floor Toronto, Ontario M7A 2B7

Larry Grossman, Minister of Consumer and Commercial Relations

James Taylor, Minister of Energy

William Davis, Premier

Province of Ontario

"SLIŠIM, DA SO NEKE SPREMEMBE KAR SE TIČE BREZPOSELNEGA ZAVAROVANJA [Unemployment Insurance] Kaj je na temu?"

Novi zakon je povzročil spremembe v nekaterih glavnih pravilih U. I. programa.

Pravila, ki določajo kdo je upravičen in način plačevanja so v glavnem izboljšana. Sedaj se z večjo točnostjo nanašajo na stanje zapolitve v kraju kjer prositelj živi.

Parlament je odločil, da bodo ljudje, ki živijo v krajih visoke brezposelnosti, dobili pravico do gotovih prednosti, ki ne bodo na razpolago tistim, ki živijo v krajih kjer so večje možnosti zaposljenja.

"Na splošno, to je prav in dobro. Vendar, kakšen pomen ima vse to za človeka, ki je pravkar izgubil delo?

Četrtega decembra se bodo pogoji upravičenja spremenili.

V krajih nizke brezposelnosti bodo prositelji morali dokazati, da so imeli zavarovano zaposljenje najmanj 14 tednov predno se lahko pripravijo za brezposelno zavarovalnino. To velja za kraje, kjer je lažje dobiti in obdržati delo.

V nekaterih področjih visoke brezposelnosti bodo prositelji rabili manj, celo ne več kod 10 tednov za upravičenje prejemanja zavarovalnice.

Vsekakor pa do 4. decembra pogoji upravičenja ostanejo kod do sedaj, to je 8 tednov ne glede na to kje živite.

"A bodo vse to imelo upliv na čakalno dobo?"

Ne, osnovna čakalna doba teh dveh tednov ostane povsod ista.

Ravno ta ostanejo nespremenjene določbe glede dobe čakanja v slučajih kjer je prosilec zapustil delo brez veljavnega razloga, ali je bil odpuščen od dela radi slabega vedenja. V takem slučaju bo prosilec moral čakati celo 8 tednov predno bo začel dobivati zavarovalna plačila.

"In, za koliko časa lahko prejemate zavarovalnino?"

Do sedaj je bilo največ 51 tednov. Od sedaj je pa 50 tednov.

Od 11. septembra prosilčevo upravičenje zavisi tudi od mere brezposelnosti v njegovi ali njeni pokrajini.

Kanada je sedaj razdeljena na 16 ekonomskih področij za določevanje mere brezposelnosti. Kasneje, v letu 1978, se bo to izboljšalo in bo 54 področij vzeto v poštev za merjenje krajevnih zaposlitvenih pogojev.

"A se bo še vedno ista vsota denarja dobila?"

Brez dvoma. Mera zavarovalnih plačil je dve tretini vašega povprečnega tedenskega zavarovanega zaslužka.

Maksimum je $147.— manj taksa.

"Kaj pa kar se tiče materinskih, bolniških in 65 let starostnih podpor. A so tudi tam kake spremembe?"

Bolniške podpore so se plačale samo zo dobo prvih 39 tednov. Sedaj se bodo pa plačale kadarkoli v celi zavarovani dobi.

Materinske 15-tedne podpore in posebne enokratne podpore (enake trem tednom podpore) pri starosti 65 let, ostanejo iste.

Plačevanje premij ostane sorazmerno isto, in zavarovanje se nadaljuje za iste vrste zaposljenja.

"A se še vedno pri istem U. I. uradu prijavim?"

Ja. Glede tega ni nobene spremembe dokler se U. I. uradi in Canada Manpower Centri ne združijo v enem uradu.

Komisija za Brezposelno Zavarovanje (Unemployment Insurance Commission) in Ministrstvo za Delo in Imigracijo (Department of Manpower and Immigration sta sedaj združena pod imenom Kanadska Komisija za Zaposljenje in Imigracijo (Canada Employment and Immigration Commission). Še nekaj časa boste videli naše krajevne urade imenovane Unemployment Insurance Offices in Canada Manpower Centres. Kjer se pa skupaj in v istem poslopju nahajajo, se bodo pa imenovali: Canada Employment Centres.

DELAMO Z LJUDMI, KI HOČEJO DELATI

Employment and Immigration Canada
Bud Cullen Minister

Emploi et Immigration Canada
Bud Cullen Ministre

NAŠA TAKTIKA JE V SKLADU Z RAZVOJEM IN DEMOKRACIJO

FANC JEZA

Od časa do časa je slišati mnenje, da smo Slovenci preveč pasivni in neodločni v delovanju, ali če hočemo, v boju za svojo državo. Pri tem opozarjajo nekateri na Hrvate in bi želeli, da bi se zgledovali po njih, kar pomeni, da bi se morali tudi Slovenci posluževati nekaterih ekstremnih metod, ki ne izključujejo nasilja oziroma ga celo zahtevajo. Drugi prihajajo na dan z očitkom, da slovensko gibanje za samostojno državo — izraz "samostojna" je sicer odveč ker država je lahko samo samostojna, ali pa je ni — ni tako organizirano kot hrvaško in gibanja nekaterih drugih narodov.

Mogoče je dobro odgovoriti najprej na ta drugi očitek.

Slovenci smo številčno manjši narod od Hrvatov — bivstvu nas je samo tretjina toliko kot Hrvatov — in zato imamo tudi veliko manj izseljencev, beguncev in zdomcev v tujini, kjer je možno bolj ali manj svobodno delovanje za slovenske oz. hrvaško državo. Večje število pa daje tudi večje organizacijske možnosti; med večjim številom sa najde več organizacijskih talentov, več aktivnih ljudi, več takih, ki znajo pisati ali ki imajo čut za propagando, več takih, ki so pripravljeni denarno kaj prispevati za osvobodilno gibanje, in več takih, ki kupujejo politični in kulturni tisk. V vseh teh pogledih so Hrvati zaradi svojega večjega števila zunaj precej na boljšem od Slovencev. Nihovi listi imajo veliko več bravcev in naročnikov in lahko zato izhajajo v večjem formatu ali bolj pogosto. Ta večja tiskovna in propagandna aktivnost pa omogoča boljši stisk med vodstvom hrvaškega osvobodilnega gibanja, t. j. gibanja za hrvaško državo, in hrvaško javnostjo, kar pomeni hkrati večjo spodbudo za sodelovanje, tako da ljude rajši prispevajo denar za potrebe osvobodilnega gibanja. Mogoče igra tu do neke mere vlogo tudi drugačna psiha hrvaškega človeka, ki je bolj dostopen za čustva in za navdušenje, v katerem je pripravljen tudi več dajati za narodne namene.

Poleg tega pa ima svoj pomen tudi dejstvo ,da so imeli Hrvati od leta 1941 do leta 1945 lastno državo, ki je bila kljub vsemu, kar se ji lahko očita, vendarle države z lastno vlado in vsemi drugimi institucijami, diplomacijo, gospodarsko organizacijo, vojsko, itd. Bila je nekaj konkretnega in je ustvarila obsežno, do podrobnosti razpredeno organizacijo, katere ogrodje se je vsaj v neki, čeprav še tako okrnjeni obliki ohranilo tudi v begunstvu. Nešteto ljudi, ki so imeli kako politično ali drugačno funkcijo v hrvaški državi, si je ohranilo tudi v begunstvu zavest, da morajo ostati zvesti ideji hrvaške države in da morajo v ta namen tudi delovati. Tako so ali resnični aktivni nosivci ne le te ideje, ampak tudi organizacije za njeno ponovno in boljše uresničenje — organizacije v eni ali drugi obliki — ali pa se čutijo vsaj dolžne, da od časa do časa kaj store v ta namen in žrtvujejo za ta cilj. Slovencem pa še manjka taka konkretna izkušnja, taka realna državna organizacija, čeprav v zametku. Za nas je slovenska država še čisto imaginaren pojem in takorekoč nihče se v nobenem pogledu ne čuti dejanski predstavnik slovenske države. Vse preveč predstavljamo njeno uresničenje v bolj ali manj daljno prihodnost, namesto da bi se že danes čutili predstavniki in nosivci slovenske države v pravem pomenu besede, čeprav obstoji zaenkrat le še v naših načrtih, v našem duhu in srcu.

Glede metod političnega delovanja in boja za slovensko državo pa smo — mislim — Slovenci kljub videzu na boljšem od Hrvatov, ker imamo v tem bolj izdelane in bolj jasne pojme. Naše gibanje za lastno državo je tudi kljub določenim političnim razlikam, zlasti kar zadeva gledanje na preteklost, bolj enotno in strnjeno. Med nami vladajo samo take politične razlike, ki ne presegajo običajnih političnih razlik med demokratičnimi strankami — in to je tudi povsem normalno in v duhu političnega pluralizma v obliki več strank — medtem ko so Hrvati v tem pogledu veliko bolj razdeljeni, namreč ne le na stranke in skupine, ki tudi predstavljajo najbrž jedra novih strank, ampak tudi ideološko in glede metod. Ravno metode so vzrok ostrim sporom in razlikam med hrvaškimi skupinami in strankami, ki se bore za hrvaško državo. Nekatere se hočejo držati demokratičnih metod, ker je njihov cilj demokratična država. Druge pa so pripravljene uporabiti vsako sredstvo, tudi orožje in teror v obliki atentatov in peklenskih strojev. To sicer ni samo posebnost nekaterih hrvaških skupin, te metode se poslužujejo danes osvobodilna gibanja mnogih narodov, od Palestincev do katoliških Severnih Ircev, vendar ostanejo za resničnega demokrata kljub vsemu obsojanja vredna, čeprav so enako — in še bolj — obsojanja vredni tisti, ki so jih s svojim trdovratnim zanikanjem njihovih narodnih pravic k temu pripravili.

Vsekakor si Slovenci ne smemo dovoliti takih nasilnih metod, kajti naš cilj ni država, ki bi jih mogla opravičiti, ampak demokratična slovenska država. Vedno pa ostaja nevarnost, da bi se nasilne metode v boju za državo prenesle potem tudi v njeno notranje življenje in jo ogrožale. Nasilne metode bi nujno in ostro razdvojile gibanje za slovensko dravo, veliko bolj, kot ga razdvajajo danes kake politične razlike. Zahtevale bi žrtve, ki so dejansko nepotrebne. V zadnjih generacijah je postalo že vse preveč Slovencev žrtev političnega nasilja in čas je, da se napravi temu konec. Slovenci ne potrebujemo več narodnih mučenikov, ampak samo zavedne demokrate in politično aktivne ljudi pri delu za slovensko državo in demokracijo v njej. Nasilje bi nam v svetu škodovalo, ker bi spravilo pojem slovenske države v zvezo z mednarodnim terorizmom. Onemogočilo oziroma zelo otežilo bi nam politično propagandno delo za ustanovitev slovenske države in za osvoboditev izpod titovskega fašistično-komunističnega jarma. Ne odklanjamo boja z orožjem za slovensko svebodo in državo, kot ga nismo nikoli odklanjali, a le, če bi nas razmere prisilele k temu. A ne v današnjih razmerah, ko ostaja vendarle veliko možnosti in prostora za demokratične metode, vsaj zunaj Slovenije. Zato se moramo držati teh.

Predvsem se moramo čimbolj strniti in biti složni pri delu in v političnem boju za slovensko državo. Podpirati moramo naš tisk, ki se bori za ta cilj. Naročajmo se nanj, kupujmo ga, prispevajmo v tiskovni sklad teh listov in dopisujmo vanje! — Ustvarimo si trdno organizacijo za slovensko državo! Prispevajmo v Narodni sklad za potrebe organizacije in gibanja za slovensko državo! Ne bodimo škrtavi ravno ko gre za največji politični ideal in cilj slovenskega naroda, za našo dokončno narodno svobodo in demokracijo! Potrebe pa so stotere. Ena izmed njih je ustanovitev založbe, ki bi izdajala knjige o politični, socialni in kulturni problematiki slovenskega naroda in njegove države, pa tudi o njegovi zgodovini. Brez sredstev ni mogoče izdajati takih del in brez njih se tudi ideja slovenske države prepočasi širi in ostaja neizdelana in premalo konkretna.

Zavednost, sloga in požrtvovalnost — to naj bo metoda našega boja!

...IN IZBRALI TITU SO NEVESTO....

Kot v pravljici iz davnih dni. Veseli princ na belem konju pa si ne sme sam izbrati neveste. Vse je pripravljeno, naravnano, izbrano. Scenarij času in ideološko-političnim nameram primeren. Vse je šlo "po spisku". In vendar tako je bilo. Kako?

Potem ko se je podtalni klepar Josip Broz, komunistični kolovodja, v časovnem zaporvrstju otresel prvih dveh "nadležnih" žen in, dalje, ko mu je v "junaških" revolucijskih dneh umrla zaradi jetike še do groba zvesta šotorna spremljevalka Zdenka, se je tudi časti in slavi zasanjenemu heroju, maršalu, po sili razmer, vdovcu, končno vendarle stožilo in mu šlo, kot pravimo, do dna srca. Potrt, otožen, sam vase zaprt, pravijo, da je bil. Vendar kjer je dobra volja, razumevanje — in tega je bilo na kupe! — se mora tudi žalost umakniti soncu.

Bilo je sredi hude zime 1. 1944 v "osvobojenem" Beogradu. S kajmaških hribov je vela ostra, mrzla burja in priganjala tri-peresno deteljico: Edvarda Kardelja, Milovana Djilasa in Aleksandra Rankoviča (Zadnja dva sta bila zaradi diametralno nasprotne orientacije kako urediti Tito-Slavijo kasneje odstranjena s politične pozornice!) na skrivni sestanek, trdno odločeni pomagati srčno ranjenemu heroju Titu. Bili so v zagati. Djilas sam prizna težave, ko pravi: "Mi nismo vedeli, kaj napraviti. Tito je bil predstavnik države in mu kot takemu nismo mogli dopustiti, da bi šel som v mesto na oglede". Strinjali so se s kritičnim položajem, da je nekaj potrebno napraviti. Toda, kaj? Iz te zagate jih je rešil s konkretnim predlogom šef tajne policije UDBe, krojač Ranković, namreč, da bo razposlal svoje zveste udbovce po Srbiji z namenom, da najdejo, izberejo in pripeljejo več prikupnih, udarnih, in se razume, komunistični stvari predanih lepotic, ki bodo nastanjene z različnimi opravili v razkošnem Titovem domovanju in ljubezen se bo vnela kar mimogrede.

Bali so se namreč, da bi se Tito sam na svojo roko zagledal in izbral kako perfumirano buržoazno vilo. Takšno ravnanje bi bilo v opreki z Marksovim naukom in partizansko komunistično borbo proti dekadenčni buržoaziji. njihovim smrtnim sovražnikom. Soglasno so sprejeli Rankovičevo zamisel in razposlali sle s točnimi navodili. Vrnili so se zadovoljni z lepoticami in jih zaposlili v blizini "heroja" Tita. Med njimi se je posebno odlikovala mlada črnolaska, ličanka, Jovanka Budisavljević. Bila je s podeželja, lepa, duhovita in nadvse predana komunistični stvari. S svojimi enaindvajsetimi leti je šla že skozi vsemogoče borbe, zato vsestransko prekaljena in kot taka zelo primerna za državnega komunističnega glavarja. Zaposlili so jo v neposredni bližini Tita, kjer človeška umetelnost in izvirnost tesno prideta do golega izraza. Namerno so ji zaupali bogato Titovo garderobo in vse kar njej pripada. In kot so se dogodki kasneje odvijali "vse drugo prišlo samo ob sebi".

Skrbno izdelan načrt je uspel. Ranković je dobro vedel, kaj hoče:

"Imeti nekoga v neposredni bližini Tita, kateremu bo lahko sugeriral svoje velesrbske politične zamisli.

Ljubezen se je vnela. Umetno vzbujeni in gojeni ljubezni je sledila leta 1952 na Brionih, Titovem raju, v Jadranskem morju, znana, pompozna, ideološko-politična poroka.

Idealni zakonski par s tridesetletno razliko je zaživel v hrupu, blagostanju in navidezno srečen. Vendar je javna tajnost prišla na ušesa tudi številnemu zboru v Tito-Slaviji akreditiranih diplomatov, da je brhka ličanka vkljub svojemu novemu uradnemu položaju z napol priprtimi očmi rada oplaznila to ali ono poznanstvo iz onih razburkanih partizanskih dni in da je, spričo vedno bolj očitega dejstva, da so s tekočimi leti vrlemu maršalu kopnele telesne moči in potrebna privlačnost ob tihih brionskih večerih rada prisluhnila starim ljubavnim dalmatinskim pesmim kot na primer: "u marina beli zubi, da znaš majko, kako ljubi . . . " In popolnoma človeško je, da se ji je ob takih prilikah iz globine srca izkrhmil klic neutešene ljubezni iz mladih dni in da si je sama sebi tiho očitala, rekoč: "Ma, da mi znaš, druže Tito, kako on ljubi!" No, pa kdo bi ji vse to zameril in štel v zlo. "Tjelo traži svoje!"

Z leti pa, ko je postala Jovanka malo bolj zajetna, se je začela udejstvovati na izrazito političnem področju. Različni višji uradniki, srbski birokrati, so poskušali s pomočjo Jovanke, ki je postala njihovo hvaležno orodje, vplivati na Tita in tako začrtati potek notranje in zunanje politike in s tem istočasno utrditi srbsko dominacijo na vseh področjih državnega življenja. Zlasti so se velesrbski krogi prizadevali, da bi prav zato važna politična mesta bila v izključno srbskih rokah. In da jim je Jovanka pri tem znatno pomagala, je zdaj več kot znano dejstvo. Dovzetna je bila zlasti, ko je šlo za višje vojaške nastavitve.

Tito se je vseskozi, žal ponesrečeno in prav zato popolnoma zgrešeno, prizadeval, da bi vsaj na zunaj spravil medseboj sprte narode v Jugoslaviji in prav v tem prizadevanju mu je vrla Jovanka metala polena pod noge. Jovanka se je očitno prizadevala, da bi bil njen bivši partizanski komandant, sedanji general Djoka Jovanič, prav tako iz Like, imenovan za obrambnega ministra namesto sedanjega generala Nikola Ljubičiča. General Djoka Jovanič je poznan kot zagrizen vele-Srb in je na Hrvatskem 1. 1972 pomagal zatirati in preganjati hrvatsko narodno gibanje.

Vse to, s strani vele-srbstva načrtno vmešavanje je končno le prišlo na uho vrlemu maršalu, ki je nato pooblastil posebno komisijo, da preuči Jovankino politično delavnost, njej pa omejil svobodo s tem, da jo je kontiniral v lastni hiši, sam pa verjetno izselil.

Tako se je iznajdljiva gospodinja Jovanka, ki je po svetu poznana tudi še z vlaganjem "svojih kuhinjskih prihrankov" v inozemske banke, nenadoma znašla po petindvajsetih letih zakonskega življenja s tovarišem Titom na zatožni klopi, na kateri zdaj verjetno premišljuje **o zgrešenih ciljih ideološko-politične poroke, katero so s pomočjo komunističnih kolovodij, Slovenca, Edvarda Kardelja, Črnogorca Milovana Djilasa, izvedli vele-Srbi z Rankovičem na čelu.**

Luka Dolenjc

Mladi slovenski izobraženci v Torontu so na "Koroškem večeru" dne 20. novembra prebrali občinstvu priobčeno protestno spomenico naslovljeno na avstrijskega ambasadora v Ottawi. Spomenico je podpisalo okoli 300 navzočih. Ker so podpisani bili v glavnem družinski očetje in matere, lahko upravičeno trdimo, da spomenica predstavlja najmanj tisoč Slovencev v Torontu.

Uredništvo

November 19, 1977

His Excellency
Dr. Walter Magrutsch
Ambassador of the Republic of Austria
445 Wilbrod Street
OTTAWA, Ontario

Your Excellency:

We have the honour to address you in the following matter:

The Slovenian Youth Club of Toronto gathered at the banquet for the benefit of the Slovenian minority in Carinthia and decided to respectfully request of you to transmit our plea and protest to the proper authorities in Austria.

The Slovenian minority in Carinthia has been struggling for its survival for many generations. There was a sincere hope that the Austrian Republic, formed after the Second World War, would be more open and just towards our people. Unfortunately this is not the case.

We are taking the liberty to cite below just a few examples of your government's failure to fulfill the Austrian Peace Treaty of 1955:

a) Slovenian topographic signs are not installed yet in the well-defined and mixed territories in which the Slovenien language was taught up until 1960.

b) The Slovenian language does not have equal status with German in Slovenian mixed territory.

c) Organizations which work systematically against the quiet coexistence of the Slovenian and German speaking population are not prohibited as required in Article 7, Paragraph 5. One of them, Heimatdienst, stated in their publication a couple of years ago: "There will be no peace in Carinthia as long as two national groups exist." The meaning of such a statement is very clear.

The mighty Austro-Hungarian Empire perished mainly because of discrimination against Slavic peoples; the same discrimination continues. In the last year of the First World War, our Slovenian politician, Dr. Anton Korosec, an Austrian MP, was received in audience by the Emperor Karl I. When promised by the Emperor that the treatment of the Slovenian people in Austria would be much more just in the future, Dr. Korosec replied: "Zu spaet, Ihre Majestaet!"

Slovenian people will never be reconciled with the forceful assimilation of Slovenians over the last hundred and twenty years. We urge your Government to stop this unjust treatment of Slovenian people in Austria and thereby prevent the possibility of someone again saying: "Too late, Mr. President!"

We thank Your Excellency in advance for your kind attention to this matter, and wish to remain,

Respectfully yours,

Andy Vahtar B.A. (Pitts)
B.A. (ED)
Marjanca Kuck B.A., B.Ed.
Metka Jamnik B.A. (SOS. & FR.)
Karla Erzetič B.Sc (Zool.)
Agatha Ilska B.Sc.
Sonya Urbanc B.A. (FRA)
1, DALEBERRY Place
DON MILLS, ONTARIO
M3B 2A5

Dr. Blaž Korošec
RADIOLOGIJA IN
NUKLEARNA MEDICINA
Moline, Illinois, U.S.A.

Vse najboljše za praznik Jezusovega rojstva in v letu 1978 želita slovenskim rojakom v Chicagu in drugod
DR. LEOPOLD in FANI HUMAR
N. Riverside, Ill.

VESEL BOŽIČ
in
ZADOVOLJNO NOVO LETO
želi
vsem prijateljem in znancem
DRUŽINA L. JAMNIK

Družina Štanko Šega
Joliet, Ill.
želi vesel Božič in srečno leto 1978

Vsem, ki so v preteklosti radi prišli poslušat našo slovensko pesem želi vesel Božič in srečne novo leto 1978
PEVSKA SKUPINA ZVON, iz
Fairfield, Conn.

VESEL BOŽIČ,
in
SREČNO LETO 1978
Slovenska državna misel napreduje, raste — ostanite ji zvesti tudi v prihodnje.
Podprite list "Slovenska Država"! Z združenimi močni na delu tudi v letu 1978
Mirko Geratič
1937 W. Cermak Rd.
Chicago, Ill. 60608

Vesele Božične praznike in srečno Novo leto 1978
želi
SLOVENSKA HRANILNICA in POSOJILNICA
JANEZA E. KREKA,

ki je edini zavod vseh Slovencev v Torontu in okolici. Na hranilne vloge plačuje višje obresti kot banke in daje osebna in hipotečna posojila (mortgage) pod ugodnejšimi pogoji kot drugi denarni zavodi in finančne družbe.

Uradne ure: Torek, čertek, petek od 10—1 h in od 5—8 h. V soboto odprto od 10—3 h.
Zaprto: nedelja, ponedeljek in sreda ves dan.

V SKUPNOSTI IN ZAJEMNOSTI JE MOČ!

646 EUCLID AVENUE, TORONTO 4, ONTARIO
Telefon: 532-4746

Pomožni urad: vsak petek zvečer (7—9 ure)
731 BROWN'S LINE, TORONTO 14, ONTARIO
(v hiši pred cerkvijo)
Telefon: 259-9182 (Med uradnimi urami)

Iz slovenske zgodovine . . .

B. C. NOVAK

O BESEDI KNEZ IN GENEZI SLOVENCEV

To pot se bom nekoliko oddaljil od svoje polemike in se bom pomudil pri nastanku besede **knez** in **knaz'**, kar me bo pripeljalo do Jezove nove teorije o genezi Slovencev.

Nič ne vemo, kako so Karantanci imenovali svoje vladarje. Ker so viri, med njimi tudi že veškrat omenjena Conversio, pisani v latinščini, zato se tudi za karantanske kneze rabi le latinska beseda dux, kar lahko prevedemo z vojvodo ali knezom. Da so Karantanci sami rabili ime knez za svoje vladarje, lahko sklepamo samo posredno. Vemo, da imenujejo starocerkvenoslovanski v i r i Koclja za panonskega ali blatenskega kneza. Ker pa je Koccelj vladal le kakega pol stoletja za zadnjim karantanskim knezom, zato smemo sklepati, da so verjetno tudi Karantanci rabili ta naslov za svojega vladarja.

Starocerkvenoslovanski rokopisi

Oglejmo si torej na kratko starocerkvenoslovanske vire, ki govore o sv. Cirilu in Metodu in v tej zvezi tudi knezu Kocliju, Rastislavu in Svetopolku. (Ob tej priliki se tudi zahvaljujem dr. Radotu Lenčku, profesorju na Columbia univerzi v New Yorku za pojasnila o rabi besede knez v starocerkvenoslovanskih virih in za njegov priročnik Old Church Slavonic Texts (Starocerkvenoslovanski teksti), ki ga je pripravil leta 1973 za seminarske vaje na svoji univerzi.) Ker pri podajanju primerov ne morem uporabljati starocerkvenoslovanskih črk, bom rabil dva apostrofa namesto trdega znaka, enega namesto mehkega znaka, za nosnik pa veliko črko A. Da se pa dva apostrofa ne bosta mešala z nareko vaji, bom pri narekovanih napravil pomišljaj (" — . . . — ").

Najstarejšo rabo besede knez (vsaj na zahodu) najdemo v Žitju sv. Cirila, ki ga je verjetno spisal sam sv. Metod pred svojo smrtjo, leta 885. V tej stari listini stoji tudi " — Koc'l', "KnAz' Panon'sk"i — " kar izgleda najstarejša oblika za besedo knez. (F. Kos, Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku, II, št. 207, strš 156). Listina, ki se nam je ohranila v celoti je šele iz 15. steletja, odlomki pa se najdejo že v glagoljaških brevirjih iz 14. stoletja. Lenček uporablja neki drugi dokument o Žitju sv. Cirila, kjer je beseda knez nekoliko drugače napisana, namreč brez trdega znaka in enkrat z z', drugič s s' na koncu, kot " — Rostislav" vo, Morav'sk'ii knAz' — " in " — Kočel" knAs' Panonesk" — " (Old Church Slavonic Texts, str. 1 in 16). Nekoliko mlajše vendar spisano takoj po Metodovi smrti še v 9. stoletju v Spodnji Panoniji, je Žitje sv. Metoda. Iz citata " — Rostislav", kniaz' slovensk' — "se vidi, da je beseda knez zgubila trdi znak in nostik A se spremeni v ia. (Kos, Gradivo, II. št. 181, str. 140). Rokopisi tega vira so se ohranili iz 12. in 13. stoletja. Skoraj iste starosti je spis o črkah, ki ga je sestavil bolgarski menih Hrabr". Ta stari bolgarski tekst je bil napisan okoli 895-910 v Preslavu. Tukaj omenja " — Kocelia, k"nAsa blat'n'ska. — " Tudi ta spis je prišel v rusko Nestorjevo kroniko, katere ohranjen rokopis iz leta 1348 se imenuje Lavrentijski rokopis. Tu pa se vidi razlika: napisan je površno in več besed se drži skupaj. Isti citat je pisan takole: " — ikocel" knA ablatenska. — (Old Church Slavonic Texts, str. 6 in 7). Po starosti nato sledi ruska Nestorjeva kronika, ki je bila spisana okoli leta 1110. Njeni ohranjeni rokopisi so šele iz štirinajstega (Lavrentijski rokopis) in iz začetka petnajstega stoletja (Hipatski rokopis). Danes se ta najstarejša ruska kronika imenuje Povest' vremenih let in vemo, da jo je sestavljalo več piscev. Včasih pa so vse delo pripisovali Nestorju, ki je najbrž sestavil prvo verzijo celotne Povesti. Nestor je v Povesti opisal v skrčeni obliki tudi delovanje sv. Cirila in Metoda, ter se pri tem v glavnem naslanjal na Žitje sv. Metoda. V ahranjenem rokopisu stoji: " — Kocel" kniaz' — " (Kos, II, št. 214, str. 161).

Poznejši viri

Čeprav sa nam niso ohranili originali, in datirajo ohranjeni rokopisi šele od dvanajstega stoletja dalje, jezikoslovci ne dvomijo, da ne bi bili ohranjeni prepisi originalni ali pa prepisi starejših originalov. Posebno uporaba nosnikov kaže na njih starost. Kar se tiče besede knez smo videli, da je šla preosnova od k"nAz' do knAz' ali knAs', kjer imajo še vse oblike nosnik. Nato se nosnik A spremeni v e (knez) pri Slovencih in Srbih in v ja (knajz') pri Rusih. Najstarejša raba beseda knez je zabeležena pri Srbih leta 1186 (" ez' knez' Miroslav — ") in tri leta poznej kot " — kneže — " (Miklosih, Monumenta Serbica, Dunaj, 1858, str. 1). Najstarejši slovenski zapis besede knez pa moramo iskati šele med protestantskimi pisci šestnajstega stoletja; v mislih imam Dalmatinovo Biblijo (1584), nato Megiserjev Dictionarium quattuor linguarum (1592), in njegov Thesaurus polyglotus (1603).

Jeza o knezu

Kar se tiče besede knez je Lenček prepričan, da prihaja iz skupno slovanske beseda k'nAz', ta pa je izpeljana, glas za glasom iz staronemške besede kuningaz, ali gotske knings. V potrdilo navaja Vasmer, Etymol Russ. Woerterbuch, 195-58. Franc Jeza v svoji knjigi Skandinavsk izvor Slovencev (Trst, 1967) pa pravi, da smo Slovenci prinesli besedo knez iz svoje skandinavske pradomovine. Staronordijska beseda konung ali konungr je pomenila kneza ali kralja Ravnotako pa so tudi Rusi prejeli svojo besedo knjaz' direktono od skandinacev. Vendar Jeza ne trdi samo, do izhajata besedi knez in knjaz iz staroskandinavskih besed konung ali konungr temveč postavlja novo teorijo, da smo Slovenci prišli iz Skandinavije in smo po poreklu Skandinavci. To teorijo pa opre prav na to, da je bilo in je še v slovenskem besednjaku mnogo besed, ki so neposredno ali psoredno skandinavskega izvora. Med politično- administrativne besede skandinavskega izvora prišteva: kosez, župan, zakon in druge. — Skandinavskega izvora so po Jezovem tudi imena karantanskih knezov Valuka, Boruta, Hotimirja, Valtunka (Valjhuna), ter panonskih knezov Pribine in Kosla. Ker nisem jezikoslovec zato ne morem niti pritrditi niti zanikati Jezove teorije. Rad pa bi oslvetljil problem in pokazal na težavo, ki jo ima zgodovinar z njim. Prav zato sem si arbit arno izbral besedo knez in pokazal, kako je tolmačita dva danes živeča Slovenca in kako so jo pisali v preteklosti. Nadalje hočem pokazati kako gledata na izvor besede knjaz' dva ugledna ruska zgodovinarja. Nato pa se bom povrnil k Jezovi teoriji.

Rus Ključevski in knjaz'

Vasilij O. Ključevski (1841-1911) je bil učenec Sergeja Solovjeva in njegov naslednik za rusko zgodovino na moskovski univerzi od leta 1879 do 1911, ko je umrl. Ugledni ruski zgodovinar je posebno poznan, ker je uvedel sociološko interpretacijo ruske zgodovine, pa tudi kot vesten presojevalec pisanih in nepisanih virov, posebno epskih pesmi. Danes je najbolj poznano njegovo delo Kurs ruskoj istorii (Tečaj ruske zgodovine), ki je pravzaprav zbirka njegovih univerzitetnih predavanj, in ki je nastajala od leta 1880 dalje. Med leti 1904 in 1921 je izšlo pet knjig, ki pa so doživele že pred njegovo smrtjo nove izdaje, le peta knjiga je izšla šele po njegove smrti. Ključevski je ostal znan in spoštovan tudi še po oktobrski revoluciji. Čeprav so ga označevali kot buržuaznega zgodovinarja, so njegova dela doživela več ponatisov, najbrže radi njegove sociološke metode in povdarka na gospodarstvu. Seveda je spisal tudi vrsto drugih del, ki so iz znanstvenega vidika važnejša, vendar je Kurs ostal najbolj popularen. Pri citiranju uporabljam njegova zbrana dela Sočinenija, Moskva, 1956-59 (osem knjig).

V prvi knjigi Kursa (Sočinenija, I, 1956, str. 138) se postavi Ključevski na sališči, da je prišla beseda knjaz' iz Skandinavije in so jo prinesli v Rusijo Normani ali Varjagi, kot jim pravijo Rusi. Voditelje takih vojaško-trgovskih skupin so v nordijskih sagah imenovali koninge ali vikinge pravi Ključevski in na daljuje "Oba ta izraza sta prešla tudi v naš (ruski) jezik, v slovansko-ruski obliki kot knjazja in vitjezja. Ti besedi imajo tudi drugi Slovani, ki so ju pa prevzeli od germanskih plemen srednje Evroje, a v naš jezik sta prešli od Skandinavcev, severnih Germanov, ki so nam bili v preteklosti bližje. "V gornjem delu Ključevski jasno pove, da je beseda knjaz' skandinavskega izvora, znano pa mu je, da to besedo uporabljajo tudi drugi srednjeevropski Slovani. Pozneje pa je Ključevski spremenil svojo gornjo trditev, in to že v drugi izdaji prve knjige svojega Kursa, ter jo postavil na manj sigurno podlago z več možnostmi. To njegovo stališče se je popolnoma izkristaliziralo v njegovom delu Terminologija russkoj istorii (Sočinenija, VI, 1959, str. -36), kjer pravi: "Nočem tukaj odločiti, ali si je naš (ruski) jezik izposodil besedo " — knjaz' — " iz nemškega ali pa se je ohranila v njem iz prvotnega indoevropskega besednega zaklada, skupnega vsem Indoevropejcem, slično kot naprimer beseda mati. Čas, ko smo besedo prevzeli, pa se ugotavlja različno. Eni mislijo, da je ta beseda lahko prešla v slovanske jezike in v jezik vzhodnega Slovanstva že v tretjem in četrtem stoletju iz gotskega jezika, do so Slovani prišli v stik z gotsko državo, ki se je razprostirala po južni Rusiji in dalje proti zahodu v Zakrpatje; to besedo (knajz') so takrat prevzeli z drugimi kot " — penjaz' — " (denar), "st'klo — " (steklo) "— hleb — " (kruh). Drugi pa mislijo, da je ta beseda (čnjaz') poznejšega izvora in je prišla v naš (ruski) jezik takrat, ko so postali del ruske družbe varjaško-skandinavski knezi z njihovim spremstvom (družinami). — Knjaz' — to je ruska, vzhodno slovanska oblika, nemškega 'konung", ali pravilneje "kuning". Knjaz se je imenoval nosilec vrhovne oblasti na Rus- kem v devetem, desetem in enajstem stoletju, kakor so pač takrat razumeli to oblast."

Ključevski v svoji zgodovini priznava staro teorijo o skupni domovini Slovanov nekje z Zakrpatju, odkoder so se vzhodni Slovani razširili najprej na področje črne rodovitne zemlje in od tukaj proti jugu, vzhodu in severu. Glavna združevalna sila pa so bili skandinavski (varjaški) knezi s svojim oboroženim spremstvom, ki so združili ruska plemena v enotno državo, katere blaginja je slonela sprva na varjaški in pozneje na varjaško-ruski trgovini z bizantinsko državo. Izvajanja Ključevskega slone prvenstveno na glavnem ruskem zgodovinskem viru Povest' vremenih let, ali najstarejši kroniki, ki smo ji včasih rekli Nestorjeva kronika, nato na pravem viru Ruskaja Pravda, in na že omenjenih epskih pesmih.

Vernadski in knjaz'

Drugi ruski zgodovinar George Vernadsky (1887-1973) ali Vernadski po naše, je bil profesor na Yale univerzi z Združenih državah. Spisal je v angleščini več knjig o ruski zgodovini, ki jih je izdal pod skupnim naslovom A history of Russia (Zgodovina Rusije), vsaka knjiga pa ima še svoj poseben podnaslov. Nas zanimata predvsem prvi dve knjigi, Ancient Russia (Starodavna Rusija, New Haven, 1948).

V prvi knjigi obdela staro Rusijo od paleolitske dobe do 6/0 let po Kr., ko je varjaški knez Oleg zavzel Kijev. Vernadski se nestrinja s staro teorijo o skupni slovanski pradomovini v Zakrpatju, niti o nekem skupnem praslovanskem jeziku. Priznava pa obstoj treh velikih sorodnih skupin, Venedov ali Venetov, Sclavenov ali Antov, o katerih poročajo bizantinsko-grški in latinski viri. — Oprt na te vire piše Vernadski, da so se raztezali v šestem stoletju Anti severno od Črnega morja in to od ustja Donave do reke Dona, Sclaveni severno in vzhodno od onave v Panonski nižini in Venedi na severu ob porečju Labe, Odre in Visle. Glavno pozornost pa posveča Vernadski Antom, ki so po njegovem eden izmed glavnih rodov iz katerih so se razvili Rusi. Z veliko pozornostjo išče besedo Anti v starih virih in to nele grških in latinskih, temveč tudi v drugih, ki so manj znani, ali pa so bili nepoznani v ruski zgodovini. Med zadnji dve skupini virov lahko štejemo arabske, perzijske, armenske, georgijske, kitajske, kazarsko-hebrejske, islandske, sirske, anglo-saške in staroskandinavske.

Tako je ugotovil, da se že okoli leta 128 pr. Kr. omenja v kitajski kroniki neko pleme Antsai, ki je prebivalo v Kazakstanu (Ancient Russia, str. 391). Kakih 250 let pozneje, okoli leta 125 po Kr. pa identificira kitajska kronika Antsai kot Alane. Ponovno zasledi Ante med Alani v tako imenovani sarmatski dobi, ki sega od 200 pr Kr. do ok. 200 po Kr. Po njegovem so se skrivali Anti pod imenom Asi ali Jasi. Vernadski je domneval, da so Anti le grška izpeljanka iz As v popolnem soglasu z zakoni starogrškega jezika. Kot na primer gigas v ednini postane gigantes v množini in iz te množinske oblike lahko nastane pozneje nova ednina gigantas, ravno tako se je zgodilo z As. As v edini je postal Antes v množini, iz te pa je nastala nova ednina Antas. V tej obliki rabita to besedo tudi Jordanes in Prokopij, to je Antes ali Antae, v svojih delih v šestem stoletju.

Ko so prodrli Goti od Baltika proti jugu v drugi polovici drugega stoletja po Kr. in so zavladali nad severnim obrežjem Črnega morja sredi tretjega stoletja, so prišli tudi Anti in drugi slovanski rodovi pod njihovo oblast. V tej dobi so prešle nekatere gotske besede v slovanski besedni zaklad, prav tako pa tudi nekatere slovenske in grške v gotsko besedišče. Grške besede so prišle v gotski jezik, ko so Goti sprejeli krščanstvo iz Carigrada.Tak primer je na primer Kyrikom za Kirche (cerkev). Ko so se pa Goti premaknili proti zahodu, se take grške besede prevzela tudi druga zahodna germanska plemena in so tako prešle v nemški jezik kot že omenjena Kirche in še druge kot Bischof (škof), Pfaffe (duhovnik, far), Pfingsten (binkošti).

Nas zanimajo predvsem besede, ki so jih po mnenju Vernadskega Slovani sprejeli od Gotov. Vernadski pravi dobesedno: "sledeče slovanske bese-

(Dalje na 5. strani)

Blagoslovljene božične praznike
Zdravja in uspeha polno novo leto 1978 vam želi

ANDREJ CIMERMAN, predsednik
CIMERMAN REAL ESTATE LTD. — REALTOR
UPRAVA: 3064 HURONTARIO ST. MISSISSAUGA, 275-5225
Poslovanlice: 3064 Hurontria Street, Missiauga — 275-5225
911 Bloor Street West, Toronto 534-1124
2201 Danforth Avenue, Toronto 690-6363
4184 Sheppard Avenue East, Scarboro 292-6900
397 Eglinton Avenue East, Toronto 486-5200
2261 Bloor Street Vest (High Park)
začne poslovati v januarju 1978

ARNOT PARRETT LTD. REALTOR
414 MOORE AVE. TORONTO M4G 1C8
Telefon: 423-4111
Zastopnik: BARBARA POR
Vam želi vesele Božične praznike in srečno Novo leto 1978

Vesele Božične praznike in srečno Novo leto 1978
želi vsem Slovencem v Kanadi
VINCENT'S SPRING SERVICE
VINKO KOROŠEC
133 TAUTON RD. W., OSHAWA, ONTARIO

Mesarija in klobasničarna DERMASTJA
želi VSEM ODJEMALCEM in RAJAKOM
VESEL BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO
Na razpolago imamo vse vrste svežega in doma prekajenega mesa, kranjske klobase, vse vrste domačih salam, šunk itd. Dobite tudi bučno olje, kislo zeljo, repo, radensko slatina itd. — dostavlja brezplačno.
192—194 AUGUST AVE., TORONTO, Ont. M5T 2L6 .—.. 366-2165

Pevski zbor Jakob Petelin Gallus iz Celovca želi vsem prijateljem in dobrotnikom blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto.

Veliko tihega veselja za božične praznike
in prave sreče v Novem letu
želi
GRADBENO PODJETJE
JOŽE KASTELIC LTD.
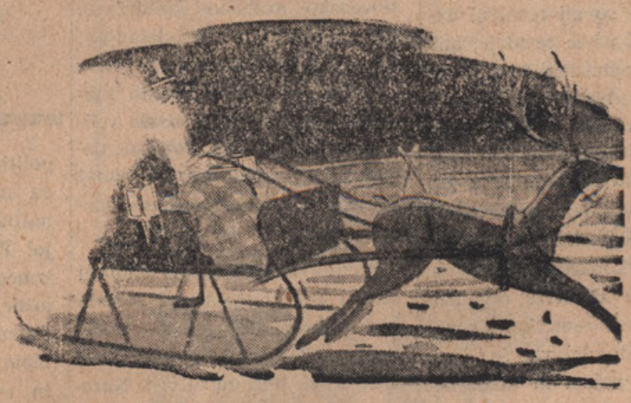
10 KEYWELL COURT, TORONTO, ONTARIO M8Y 1S6
Telefon: 255-2085

IZ SLOVENSKE ZGODOVINE...

(Nadaljevanje s 4. strani)

de se smatrajo, da so gotskega izvora: knjaz iz gotskega kuni (rodovni starešina); penjazi (denar), iz gotskega pannings; polk iz gotskega volk (oboroženo ljudstvo); šlem iz gotskega hilms". (Ancient Russia, str. 120). Na drugi strani pa misli Vernadski, da je gotska beseda meki (meč) verjetno nastala iz antskoslovanske besede meč, ker se antski meči omenjajo že v Beowulfu. Slovanski jezik je vplival po Vernadskem tudi na gotska imena. Tako je bilo nasledniku Ermenricha (ok. 350-370), utemeljitelju gotske moči severno od črnega morja, ime Vithimir, njegov vnuk pa je bil Vidimer. Vidimerjev brat je bil Valamir, ali po slovansko Velemir.

Slovenci ob Ilmenskem jezeru

Naj navedem še nekaj zanimivosti iz prve knjige, ki jih je Vernadski našel raztresene po raznih manj znanih virih. Okoli leto 365 pd Kr. je gotski poglavar Ermenrich začel veliko kampanjo proti slovanskim rodovom. Takrat so se zaradi tega napada umaknili Slovenci ("Slovenians, Slovenes") od srednega Dniepra k severu in so pozneje prišli do Ilmenskega jezera (Ancient Russia, str. 391). Na zemljevidu 9. stoletja, ki sledi strani 326 v prvi knjigi, pa so označeni Slovenci v angleščini kot 'Slovenians' severno-vzhodno od Ilmenskega jezera. Z istim imenom pa označuje tudi Slovence ("Slovenians") v novi domovini v vzhodnih Alpah.

Zanimivo je tudi, da so začeli Bizantinci preseljevati Slovane v drugi polovici 7. stoletja. Tako je bilo leta 686 trideset tisoč makedonskih Slovanov izseljenih v Bitinijo. Šest let pozneje je del teh Slovanov prestopil na arabsko stran in se je nato sedem tisoč Slovanov naselilo v Siriji. Ko so Arabci plenili leta 737 in 738 v porečju Dona, v južnovzhodnem delu Rusije, je bilo dvajset tisoč Slovanov preseljenih v Sirijo. Leta 762 pa je bilo največje število Slovanov, dvesto tisoč, preseljenih iz Tracije in Makedonije v Bitinijo.

Še o knjazu

V svoji drugi knjigi Kievan Russija (Kijevska Rusija) Vernadski ponovno razpravlja o nastanku besede knjaz' in o knezovi vlogi v ruski zgodovini. Takole pravi: "Stara slovanska beseda za princa je knjaz'. Izhaja iz staronemškega kuning (staroskandinavski koningr), ki pomeni kralj. Predpostavlja se, da so bili antski in slovenski (Slovenian) princi v šestem in sedmem stoletju rodovni in plemenski poglavarji, kakor tudi drevljanski princ Mal v desetem stoletju" (str. 178). S prihodom Normanov, pa se je spremenila tudi vloga knezov. Oleg in njegovi nasledniki so zavladali nad domačimi plemeni in mesti. V desetem stoletju je postala njihova oblast ustaljena in nekoliko pozneje je postala dinastija Rjurikovičev integralni del ruskega političnega življenja.

Vernadski torej misli, da je prišla beseda knjaz' v ruski jezik preko Gotov v 3. ali 4. stoletju po Kr. Pri tem se strinja vsaj z eno razlago Ključevskega o izvoru besede knjaz'. Razlikuje pa se od Ključevskega v tem, da Vernadski ne priznava skupne domovine vseh Slovanov ter trdi, da je ruska zgodovina mnogo starejša in se začenja mnogo let pred varjaškim vdorom. Zato pozna ruski jezik besedo knjaz' že pred prihodom Varjagov v Rusijo, samo da ima takrat drugačen pomen, označuje namreč rodovne in plemenske glavarje, dočim so Varjagi dali knezu novi pomen. Sprva so bili varjaški knjazi voditelji vojaških in trgovskih podvigov, pozneje pa politični gospodarji vse Rusije. Vernadski torej ne zanika varjaške vloge, temčev povdarja, da je to bil le eden izmed važnih dogodkov ruske zgodovine, ki pa je mnogo starejša kot to predpostavlja Ključevski.

S tem se je Vernadski postavil nekako med stališči Ključevskega in sovjetskih zgodovinarjev, ki skušajo čimbolj zmanjšati varjaško vlogo v ruski zgodovini. Po sovjetskem tolmačenju je nastalo razslojevanje ruske družbe že pred prihodom Varjagov. Rodovno-plemenski poglavarji in njihovo spremstvo so se že pred prihodom Varjagov spremenili v zemljiške veleposestnike, ki so nato pridelovali dobrine, s katerimi je Kijevska Rusija trgovala s Carigradom. Sovjetski zgodovinarji skušajo dokazati, v nasprotju s Ključevskim in ruskimi zgodovinarji na zahodu, da je slonela moč Kijevske Rusije na poljedelskem gospodarstvu in ne na trgovini z Bizantinci. Po Ključevskem pa je bila ravno trgovina z Bizantinci tista močna vez skupnih interesov, ki je povezovala Kijevsko Rusijo v enoto, in ko je ta vez prenehala, se je začel njen razkroj. Šele ko začne trgovina pešati, ker so začeli ogrožovati trgovsko pot s Carigradom Pečenegi in Kumani v drugi polovici enajstega stoletja, se začno člani oboroženega spremstva in člani vladajoče rodbine Rjurikovičev pečati s zemljiškimi posestvi. Temu se pridružijo še prepiri med Rjurikoviči in vse to je privedlo do razpada Kijevske Rusije na vrsto manjših kneževin.

Deloma iz ideoloških in delo ma iz nacionalističnih vzrokov torej današnje sovjetsko zgodovinopisje omalovažuje vlogo Varjagov in trgovine. Zavolje tega pa jih tudi ne zanima, kako so se imenovali ruski princi in kakšen je izvor besede knjaz'. (O tem glej na primer B. Grekov, Kiev Rus, Moskva, 1959, v angleškem jeziku).

Končni pregled

Če pregledamo vse besede, iz katerih naj bi nastali besedi knez in knjaz' bomo takoj opazili veliko podobnost: Lenček navaja kuningaz in kunings; Jeza konung (kjer se u izgovarje kot ü) in konungr; Ključevski koning, konung; Vernadski kuni, kuning in koningr. Razlikujejo pa se po tem, da eni navajajo besede kot germanske ali nemške, drugi kot gotske in tretji kot skandinavske. Konung konungr (Jeza), koning (Ključevski) in koningr (Vernadski) so navedene kot skandinavske besede; kuni (Vernadski) in kunnings (Lenček) kot gotske; dočim so konung ali bolje koning (Ključevski); kuning (Vernadski) in kuningaz (Lenček) označene kot staronemške ali nemške besede. Tudi človek, ki ni izšolan lingvist, lahko takoj opazi sličnost teh besed in sklepa, da morajo biti skandinavskega ali nordijskega izvora. Vendar smo videli, da znanstveniki različno tolmačijo, kako so te besede prišle v slovenski oziroma ruski besedni zaklad. Jeza pravi, da so besedo knez Slovenci sami prinesli iz svoje pradomovine v Skandinaviji. Zelo slično je prvotno mnenje Ključevskega, ki je mislil, da so besedo knjaz' prinesli v Rusijo Varjagi iz Skandinavije. Vernadski, Lenček, in v svojih poznejših izvajanjih tudi Ključevski pa mislijo, da so tako Rusi, kakor tudi drugi Slovani, prevzeli v svoje besedišče besedo knjaz' ali knez v 3. ali 4. stoletju po Kr. od Gotov, ki so dolgo bivali ob ob Baltskem zalivu in od tam prinesli v južno Rusijo mnogo skandinavskih besed, ki so nato prešle v slovanske jezike. Danes se večina zgodovinarjev strinja, vendar ne vsi, s tako imenovano gotsko teorijo, ker sloni ne le na priznanih jezikovnih pravilih, temveč ker jo potrjuje tudi največ virov, in to arheološka izkopavanja, materijalni spomeniki in pisani dokumenti.

Jezova skandinavska teorija

Jezova teorija pa sloni doslej le na jezikovnih primerjavah. Za zgodovinarja so vse take ugotovitve zelo važne, vendar same na sebi so še vedno nezadosten zgodovinski dokaz. Treba je najti tudi druge vire, ki bodo to teorijo podprli. Kot smo videli na primeru knez, so jezikovne primerjave lahko zelo varljive, in lahko vedejo do zelo različnih interpretacij tudi med strokovnjaki. Zato pa je tudi na prvem mestu naloga jezikoslovcev, da ocenijo Jezovo teorijo. V kolikor mi je znano, se je doslej tega podstopil le ljubljanski univerzitetni profesor France Bezlaj v svoji knjigi Eseji o slovenskem jeziku (Ljubljana, 1967), pa še to bolj mimogrede. Zanimivo je, da Bezljaj priznava, da je panslavizem devetnajstega stoletja zavrgel kako tretino starega slovenskega besedišča in ga zamenjal z novimi besedami. Del besed so bili očevidni germanizmi mlajše dobe. Toda med zavrženimi besedami je bilo tudi nekaj besed, ki so si jih Slovenci, po Bezlajevem, prisvojili od tujih ljudstev, s katerimi so prišli v stik na svoji dolgi poti v novo domovino. Med temi pa je tudi nekaj skandinavskih besed, vendar ne toliko, kot jih navaja Jeza. Nekatere od teh tujih besed pa naj bi bile keltskega in romanskega izvora, po Bezlajevem. Slovenski predniki so jih prevzeli od keltskih in romanskih staronaseljencev, ko so prišli v vzhodne Alpe. Na drugi strani pa misli Jeza, da je bila velika večina teh zavrženih besed skandinavskega izvora.

Vsako resno in požrtvovalno delo zasluži, da se ga resno preštudira, posebno še, ko gre za nove poglede o slovenski genezi, ali o nastanku slovenskega naroda. Zato ni dovolj, da se zamahne z roko. Jezikoslovci morajo pokazati, ali veljajo Jezova izvajanja, ali pa ne. Če tega ne store, ker mislijo, da je vse skupaj neumetnost, potem so ravno tako odgovorni zato, kar očitajo Jezi, da namreč pomagajo z molkom utrjevati novi mit. Če res mislijo, da je to mit, naj pokažejo, zakaj je to mit, če pa ne mislijo tako, potem naj povedo, v čem ima Jeza prav, v čem pa ne. Le potem bo ustvarjena podlaga, da se začne z resno raziskavo, kjer pa bodo morali sodelovati jezikoslovci, arheologi, zgodovinarji in drugi znanstveniki.

Kot sem nakazal zgoraj, je Vernadski skrbno preštudiral vse vire, in iskal, kdaj se pojavlja beseda Anti v njih. Nato pa je sledil tej besedi in plemenu iz Azije v območje Črnega morja. Pri tem je zasledoval tudi premike vseh drugih plemen in ljudstev, ki so živela v Rusiji. Šele na tej podlagi je nato postavil svojo teorijo, vedno poudarjajoč, da je to bila le teorija, vse dokler ni prišel do nespornih pisanih virov, ki so jasno pričali o obstoju Venedov, Sclavenov in Antov.

(Dalje na 6. strani)

KOMPAS POTNIŠKA AGENCIJA

V letu 1978 smo glavni kontraktorji za že odobrene čarterje kanad. družbe za potovanje v Ljubljano. — Boening 707 — Cena $469.—

1. od 28. junija do 8. avgusta 3. od 12. julija do 8. avgusta
2. od 28. junija do 22. avgusta 4. od 12. julija do 22. avgusta

Prav tako smo tudi glavni prodajalci za Wardair potovanja v Zagreb z novim Do 10. - Cena začne z $449.—. Zahtevajte popolno listo. Vse navadne, čarterske, mladinske in turistične karte za povsod. - Florida, Hawai, Karibsko morje. - Res prava strokovna postrežba za najem automobilov, davčne prijave, knjigovodstvo, potne liste in vizume.

Dr. Karel Žužek, Peter Urbanc, Notar
63A Bloor Street West, Toronto, Ont. — Tel.: 534-8891

Vesel Božič in novo leto 1978 žele iz Chicaga, Ill., U.S.A. in okolice

Družina Lojže in Vera Gregorič, Chicago
Dr. Lojze in Krista Arko Lockport, Ill.
Družina Metod Žerdin z otroci, Chicago
Družina dr. Jože Goršič, Elmhurst, Ill.
Otmar in Anica Tašner, Westchester, Ill.
Družina Frank Karner, Cicero Ill.
Družina Ludvik in Mara Jelenc, Berwin, Ill.
Družina Janko Tayčman, Elmhurst, Ill.
Družina Janko Burjek, Cicero, Ill.
Družina Ivan in Ivanka Buh z otroci, Bridgetown, Ill.
Pavel in Anica Lenassi Bridgetown, Ill.
Jože in Mara Virant, Chicago, Ill.
Tone in Nežka Gaber z otroci, Chicago, Ill.
Družina Anton in Ana Gaber, Chicago, Ill.

DR. FRANC POROVNE

želi zadovoljne in blagoslovljene Božične praznike ter srečno novo leto 1978 vsem svojim znancem in prijateljem

TORONTO — CANADA

VESEL BOŽIČ IN USPEŠNO 1978, želi

BONANZA AUTO CENTRE LTD.

METOD SERAŽIN

1822 and 1836 St. Clair Ave. West, Toronto — Tel.: 656-7644

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO TER USPEHOV POLNO 1978 želi

ENSAMBLE KARAVAN

Vodja: ANDY PAHULJE

BLAGOSOVLJEN BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO 1978

DRUŽINA IVAN PALČIČ

HAMILTON — ONTARIO

DRUŠTVO SLOVENSKIH DOMOBRANCEV TABOR V TORONTU želi vsem Slovencem po širem svetu BLAGOSLOVLJENE BOŽIČNE PRAZNIKE in USPEHOV POLNO NOVO LETO 1978

ZAHVALJUJEMO SE VSEM, KI SO SE UDELEŽEVALI PROSLAV IN ŽELIMO VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO 1978

DRUŠTVO TABOR

HAMILTON — ONTARIO

Vesel Božič in srečno Novo Leto želi
DRUŽINA KUK
16 Northfield Road, Scarborough, M19 2H4

Vesel Božič in srečno Novo Leto želi
DRUŽINA PEPEVNAK
87 Dunblaine Ave., Toronto, Ontario

Lastniki PLANINA RANCH in SITZMARK SKI KLUBA želi klientom, prijateljem in znancem BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ in SREČNO NOVO LETO 1978

Blagoslovljene Božične praznike in srečno novo leto želi

ANTON'S MEAT MARKET

ANTON BAVDEK

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

Imamo vedno sveže meso, okusno prekajeno meso, krvavice in klobase. Posebnosti: "nadevani želodci". Če pripravljate gostije, bankete ali slično, se priporočamo. Na zalogi bučno olje in Radenska slatina. Dostovaljamo na dom brezplačno. Po zelo ugodnih cenah vam napolnimo hladilnike.

633 VAUGHAN RD. na vogalu Oakwooda

TEL. 654-9123 in 654-9112

KDO BI 'POŽRL' NEODVISNO SLOVENIJO?

Franc Jeza

Mitja Ribičič in njegovi slovenski in nesłovenski kolegi iz vodstva ZKJ ob vsaki priložnosti strašijo Slovence pred tem, da bi zahtevali neodvisno slovensko državo, češ da bi postala taka država takoj plen osvajavskega pohlepa sosednih držav oz. narodov. Ker pa v bistvu sami ne verjamejo tega, ali bolje rečeno dobro vedo, da bi pustile sosedne države neodvisno Slovenijo v miru, imajo takoj pri roki še drugo strašilo: taka Slovenija da bi postala oporišče "imperializma" in "blokovske politike", "drug Izrael". S tem hočejo reči, da bi postala slovenska država oporišče atlantskega pakta in "ameriškega imperializma", t. j. zahodnega zavezništva in to seveda proti "miroljubni politiki" Vzhoda, pod čemer je mišljena Sovjetska zveza.

Pa tudi med Slovenci samimi, celo v begunstvu, seveda med tistimi, ki so bili politično vzgojeni v duhu "jugoslovanstva", je večkrat slišati svarila, češ da bi slovenske zamlje lačni in lakomni sosedi neodvisne Slovenijo takoj "požrli". Kakor da bi bil slovenski narod varnejši, ko je že v trebuhu srbskega hegemonizma in titovske diktature, v neprestani nevarnosti pred sovjetsko "intervencijo" v Jugoslaviji. To je isto, kot če bi kdo argumentiral, da je bolje biti suženj kakor svobodnjak, kajti sužnju se ne more več pripetiti, da bi mu kdo vzel svobodo, svobodnjak pa je vedno v nevarnosti, da izgubi svobodo in posta ne sužnj: torej je boljše biti in ostati sužnj.

Življenje pa dokazuje, da no beden teh argumentov ne drži in da so vsa taka strašila iz trte zvita. Vsako leto več je neodvisnih držav, zdaj jih je že okrog 150, in večina med njimi je majnih. Mnogo držav ima komaj 150.000-300.000 prebivalcev, a celo te se zdijo še pravo "velesile" nasproti drugim, ki imajo komaj po nekaj desettisoč ali celo le po nekaj tisoč prebivavcev — in vendar jih nihče ne "požre". Ni mi znan primer, da bi bila v povojnem času kaka že mednarodno priznana država izginila z zemljevida, ker bi jo bila požrla kaka druga država. Res pa je, da so nekatere sosedne države preprečile nastanek kake nove države, a to se je skoro vedno zgodilo s strani kake "sorodne" države ali naroda, ker si je ravno v imenu te sorodnosti lastil ozemlje in prebivavstvo tistega ozemlja. Tako je npr. Kongo (Zaire) preprečil neodvinost Katange, Maroko in Alžirija neodvisnost španske Sahare, itd. To je isti šovinizem, ki v Jugoslaviji preprečuje odcepitev in osamosvojitev Slovenije, Hrvatske in Makedonije — šovinizem takoimenovanih "bratov", v imenu jezikovnega, rasnega ali kakega drugega "sorodstva".

Slovenija je bila dolgo časa predmet barantanja med sosednimi narodi, ki so imeli lastne države (Nemci, Italijani, Madžari) in med velesilami (napr. Rusija, Anglija, Francija, Italija l. 1915) prav zato, ker ni bila samostojna, ker ni bila država. Veljala je za del tujega narodnega in državnega ozemlja — avstrijskega in pozneje jugoslovanskega. Pri sklepanju mirovnih pogodb ni bila upoštevana kot samostojna narodna in državnopravna individualnost. Če so antantne sile l. 1915 obljubile Italiji del slovenskega narodnega ozemlja za plačilo, če vstopi na njihovi strani v vojno proti Avstriji, so ji ga obljubile kot del avstrijskega državnega ozemlja. In leta 1947, pri slenitvi mirovne pogodbe z Italijo, je Slovenija spet veljala samo za del jugoslovanskega državnega ozemlja. Zato se je zdelo zahodnim silam samoposebi razumljivo, da so vzpostavile etnično ravnovesje med Italijo in Jugoslavijo v škodo Slovenije, namreč po načelu, da naj ostane toliko "jugoslovanskega" prebivavstva v mejah italijanske države, kolikor bo ostalo italijanskega prebivavstva v Jugoslaviji. Jugoslavija je tako dobila v Istri in na Reki blizu 100.000 Italijanov, in približno toliko "Jugoslovanov" je prišlo pod Italijo. Toda tri četrtine tistih Italijanov je živelo v Istri in na Reki, ki sta pripadli Hrvatski, medtem ko je bilo "jugoslovansko" prebivavstvo, ki je prišlo pod Italijo, slovensko. Niti en Hrvat in niti košček hrvatskega etničnega ozemlja nista pripadla Italiji, vse po "zaslugi" tega, da je bila Slovenija smatrana enostavno za del jugoslovanskega državnega in narodnostnega ozemlja.

Če bi bila Slovenija leta 1945 oziroma 1947 neodvisna država, bi bili morali pri sklepanju mirovne pogodbe upoštevati tudi njo kot subjekt, kot eno izmed udeleženih držav in sopodpisnic pogodbe, in če bi bili določali etnično ravnovesje, bi bili morali upoštevati samo tiste Italijane, ki bi ostali na ozemlju slovenske države, to je vsega skupaj okrog 25.000.

Neodvisnost bo zavarovala in utrdila našo narodno in teritorialno neodvisnost ter celovitost, ne pa da bi ju ogrozila. Samostojne države so zavarovane po mednarodnem pravu, po mednarodnih pogodbah, po lastni vojski in diplomaciji, pa tudi po običajnem medsebojnem respektiranju držav, predvsem pa tudi po vojaških zavezništvih, kot je npr. Atlantska zveza. Ravno neodvisna slovenska država bi povzročila, da bi se Evropa in predvsem sosedni narodi navadili na obstoj Slovenije kot samostojne enote poleg drugih, tudi njihovih lastnih samostojnih enot, in bi začeli s tem računati in jo upoštevati. Dokler pa ostane del tujega državnega ozemlja, ne morejo videti v njej posebne enote. Varnost in celovitost Slovenije sta tako v celoti odvisna ne od lastne državne volje in obrambne pripravljenosti slovenskega naroda, ampak od volje tujih držav, kot se je to že večkrat zgodilo, ko smo morali Slovenci pasivno sprejeti, kar so drugi odločili o nas.

Avstrija je med manjšimi evropskimi državami, nevtralna in miroljubna, ter si niti po svojem vojaškem potencialu, ki je minimalen, niti po določilih državne pogodbe še v sanjeh ne bi mogla privoščiti kakega oboroženega napada na Slovenijo. Mirno bi vzela na znanje, če bi se pojavila ob njeni južni meji slovenska država, posebno če bi bila ta demokratična, ker bi bila s tem tudi od Avstrije odvrnjena nevarnost, da bi se znašla obkoljena od Sovjetske zveze v primeru sovjetskega vdora v Jugoslavijo ali kake posredne sovjetizacije jugoslovanske države, kot v letih 1945-48. Začelo bi se plodno in živahno sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo Vprašanje koroških Slovencev je drugo vprašanje, ki ga bosta obe državi še najprej rešili med seboj, pri čemer pa je treba vedeti, da je tudi Slovenija, ali bolje rečeno Jugoslavija napravila tako pred l. 1941, še bol pa leta 1945 hude grehe nad nemško manjšino v Sloveniji. Nemška manjšina v Sloveniji je bila dejansko izgnana in delno fizično iztrebljena (leta 1945 je bilo na tisoče Nemcev v Sloveniji umorjenih, sestradanih do smrti, zlasti v koncentracijskem taborišču Strnišče pri Ptuju, ali ubitih pri izgonu čez mejo — in pri tem ni šlo za kake vojne ujetnike, ampak za civilno prebivavstvo iz Maribora, Ptuja, Celja, med katerim je bilo veliko žensk in otrok; v koncentracijskem taborišču Strnišče je umrlo od lakote in bolezni, ki so bile posledica sestradanosti, na stotine nemških otrok, po avstrijskih podatkih vsi do zadnjega. Glavno krivdo za to nosi OZNA in zlasti sadistični poveljnik taborišča v Strnišču "major" Zvonko Sagadin).

Reševanje manjšinskega vprašanja med Avstrijo in Slovenijo bo zato zapletena in dolga stvar. Na obeh straneh se je nakopičilo krivdej. Toda rešiti ga ne more nihče drug kot Avstrija in neodvisna demokratična Slovenija, v znamenju prijateljstva in bodočega dolgega sodelovanja.

Tudi od Italije ne grozi Sloveniji kot državi nobena nevarnost. Slovensko-italijanske meje se določene z mirovno pogodbo in z osimskim sporazumom Italija je sprejela obstoj sedanje slovenske republike in bi prav tako sprejela obstoj neodvisne Slovenije, kot uresničenja se danjega načela o "suverenosti" republike Slovenije. V Italiji vlada demokratični večstrankarski sistem in o vsem mednarodnem uveljavljanju italijanske države odloča parlament. Enostavno nemogoče je, da bi si lahko kdo v Italiji danes privoščil kako avanturo po D'anunziovem vzgledu ali v obliki ponovitve napada iz leta 1941 na Jugoslavijo.

Jasno je, da se tudi Madžarska ne bi upala napasti Slovenije, saj bi to ogrozilo mir v Evropi in na vsem svetu. V sponad bi bili takoj pritegnjeni obe največji sili preko atlantskega in varšavskega pakta. Razen tega Madžarska nima vzroka, da bi napadla Slovenijo. Izgubo Prekmur je prebolela in to je danes najmanjši problem, kar zadeva madžarske manjšine v tujini.

Da pa bi grozila Sloveniji kaka nevarnost s strani hrvatske države, lahko trdijo le zagrizeni sovražniki tako slovenske kot hrvaške neodvisnosti in demokracije. V samostojni hrvaški državi čisto zagotovo ne bodo na vladi ustaši, ampak demokratične stranke. Ustaštvo bo izginilo, ker ni drugega kot nervozno in alergično reagiranje na narodno nesvobodo — pojav, kot sta npr. baskovski ali irski nacionalistični ekstremizem in terorizem. Ko bo uresničena hrvaška država, bo odpadel vzrok za to čustveno alergičnost in "ustaši" se bodo mirno vključili v demokratične stranke, saj bodo videli dosežen svoj cilj — **hrvaško državo.**

Slovenski narod bo tako živel najbolj varno in mirno, ko bo živel v svoji lastni neodvisni demokratični državi. Vse grožnje in strašenje pred tem so prazen "bav-bav", ki se boji stopiti v odkrito in pošteno diskusijo o tem argumentu.

IZ SLOVENSKE ZGODOVINE . .

(Nadaljevanje s 5. strani)

Ko bodo jezikoslovci povedali svoje mnenje, bo treba slično raziskati staro literaturo, to je nordijske sage in epe, ter videti ali so v njih kaki sledovi Jezove teorije. Zgodovinarji bodo morali ponovno pregledati vire in ugotoviti, ali so kje pisani viri, ki bi potrjevali selitev od severa na jug, katera ljudstva so živela v tisti kritični dobi ob poti preseljevanja, kakšni so bili gospodarski, in klimatični pogoji, kateri so bili vzroki preseljevanja in še mnogo druega. Vse to so velike naloge, ki jih bo lahko izvedla le skupina znanstvenikov.

Te vrstice gotovo niso bile naperjene proti Jezi, ki ga globoko špoštujem kot človeka in neumornega ter portvovalnega delavca, temveč naj bi služilo v spodbudo, da začnemo resno, trezno in brez ideoloških predsodkov iskati, kakšna je resnica o naši etnogenezi.

(Dalje prihodnjič)

SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V AMERIKI
CHICAGO, ILL.
vsem Slovencem
širom sveta blagoslavljen Božič in uspehov polno
novo leto 1978

VESEL BOŽIČ in ZDRAVO 1978
vam želi
zdravnica
DR. IVA PRAPROTNIK-MIHIČ
15 RONCESVALLES AVE., TORONTO 156
(blizu križišča Queen St.
Tel.: 535-46Ž59 — M6R 2K2

Srečno Novo leto in prijetne božične praznike
želi vsem prijateljem in znancem
B & R MACHINE COMPANY LTD.

ADVERTISING DESIGNER
Marko A. Jamnik, Commercial Artist
TEL.: (416) 766 - 4875
P. O. Box 344, Stn. "E"
TORONTO, ONTARIO
M6H 4E3

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO
želita vsem prijateljem in znancem
Janez in Joža Sušteršič z družino
GENERAL WOODWORK
300 Barton St. E., Stoney Creek L8L 2X5

BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ
IN SREČNO NOVO LETO 1978 ŽELIJO
Fishingerjevi iz Chicaga

Vesel Božič in srečno Novo leto vsem skupaj želi
SESAR STUDIO
ATELJE ZA UMETNIŠKO FOTOGRAFIJO
Se toplo priporoča za vaš obisk
524 BLOOR ST. W., TORONTO Tel: 535-7926

ZADOVOLJEN BOŽIČ IN ZDRAVO 1978
želi
FRANK DAMIANI JEWELLERY LTD.
JOŽE BALKOVEC
1245 Dupont Street ("Galleria") — Tel.: 534-1066

Veselja za božične praznike in sreče v novom letu
Vam želita
Jože in Ema POGAČAR
POGAČAR REALTY LTD.
57 Anderson Ave , Toronto, M5P 1H6 - Tel. 489-8331

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
in srečno novo leto vam želi
Glavni odbor in Svet Slov. drž, gibanja

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO
'MIRO SETTING'
lastnik Miro Rak
Vam nudi raznovrstne zlatarske izdelke kakor prstane, uhane, Zlatarska delavnica in prodajalnica 'Miro Setting' lastnik Miro Rak zapestnice, obeske in verižice vseh vrst.
Na zalogi imamo švicarske damske in moške ure.
Izvršujemo tudi naročila po želji iz Vašega zlata.
Odprto od 7 zj. do 3.30 pop.
9 RICHMOND STREET EAST, TORONTO — TEL.: 364-3772

Voščila za BOŽIČ in NOVO LETO
ter najboljše želje za ureničenje slovenskih ciljev pošiljajo somišljenikom v Sloveniji in po svetu prijatelji v Washingtonu.

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem Slovencem
DRUŽINA
PETER PAVLIN
22 Islay Crt., Toronto, M9M 1V3

Zadovoljen Božič in uspehov polno 1978
želele
somišljeniki slovenske državne ideje v Clevelandu, USA.

Praznična voščila in srečno novo leto 1978
želi dr. Ludvik Leskovar in družina ter
Ameriško Slovenski radijski program v Chicagu.
Poslušajte slovensko oddajo vsako nedeljo
ob 8. uri zvečer na postaji WOPA 1490 KC

DR. JOŽE PLANINŠIČ
Profesor Političnih Ved na Državni Univerzi
v Californiji, ZDA, in družina
želi vsem prijateljem in znancem širom sveta
Blagoslavljen Božič in uspeha polno Novo Leto 1978

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto
želita
PAVLA in VIKTOR TRČEK
Res. 86 Fern Ave., Toronto, M6R 1K3 - Tel. 535-1894
Bus. 115 Roncesvalles Ave.

Blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto
1978 želita vsem prijateljem
FRANCKA in HENRIK ZIERNFELD

ZADOVOLJEN BOŽIČ
IN VESELO NOVO LETO ŽELI
PAUL'S JEWELLERY LTD.
Manager: EMIL SLOKAR
1298 ST. CLAIR AVE. W., TORONTO M6E 1C1
TELEFON: 654-8148

NA ROBU BEOGRAJSKE KONFERENCE

Politično neodvisni "Klic Triglava", ki izhaja v Londonu, Anglija, je v svoji štev. 452. (leto XXX.), z dne 25. avgusta 1977. priobčil zelo zanimiv in važen uvodniku, ki zadeva vse Slovence v begunstvu. Zato ga v informacijo naših naročnikov in bralcev, priobčujemo v celoti, ker govori o dveh knjigah polnih natolcevanj in izmisljotin.

Uredništvo

Moralna likvidacija političnega nasprotnika je v nasprotju z ugrabitvami in usmrtitvami ena od najlažjih, a zato nič manj ogabnih sredstev političnega boja vseh diktatorskih režimov, vključno jugoslovanskega. Čim bolj je tak režim perfekten v uporabi svojih neskrupuloznih sredstev, tem bolj perfidnih oblik se lahko pri tem poslužuje. Ob tej priliki se bomo zaenkrat izognili primerom postopka s kominformovci, ki morajo zdaj na sebi nositi posledice politike, ki so jo sami zagovarjali in sprovajali. Spomniti pa se moramo ugrabitve Slavka Uršiča, prvega urednika tržaške Demokracije, ki so ga slovenski komunisti ugrabili in ubili leta 1947. Njegovi kleni članki o demokraciji so bil nedavno znova objavljeni v Trstu-Gorici.

Dva poslednja primera poskusov moralnega umora sta bila Vidičeva knjiga "Črna roka" in Čučkovi članki "Slovenska politična emigracija" v Večeru, odnosno "Sence preteklosti" v Ljubljanskem Dnevniku. O enem in drugem je naš list poročal ter istočasno objavil izvirne zavrnile izjave neposredno prizadetih; te so pokazale, da so bili gorostasni očitki umorov izmišljeni, kolikor pa je umorov na splošno bilo, pa niso imeli nobenega opravka z navedenimi osebami, tudi če pri vsem tem zaenkrat ne upoštevamo, da so v začetku revolucije komunistični umori po vsej logiki narave same izzvali reakcijo in torej protiumore, kar more biti predmet popolnoma ločenega razpravljanja.

Nastop Amerike

Pobudo, da se vračamo k temu predmetu, o katerem je naš list pisal lani in leta 1975, je nedavna ameriška izdaja Čučkove "Slovenske politične emigracije" v angleškem prevodu. Publikacija je dostopna angleško govorečemu svetu, čeprav se zdi, da je bila dejansko namenjena ožjemu krogu za jugoslovanske zadeve zainteresiranih ljudi, če moremo to soditi po nazivu založnice (Naitonal Technical Information Service). Kaj je to ustanovo pobudilo, da se je lotila prav te publikacije, enostavno ni razložljivo. Delo ni, literarno zveto, vredno niti počenega groša, a kar zadeva dejstva, v gotovi meri produkcija komunistične imaginacije odn. v čedni meri primer srednješolskega plonkanja slovenskega učbenika za klevetanje, ki ga je izdelal Franček Saje s svojim "Belogardizmom". (Kot vemo, je Saje dobil naročilo za pisanje tega dela od strani Udbe, da bi z njim moralno ubili tedaj še živega prof. Solarja).

Nerazumljivo je seveda tudi, da se je ameriški urad spustil na tako pot klevetanja, ko mora vendar vedeti, kako malo zanesljiva so "fakta" iz komunističnih kuhinj, in da ponavljanje takih "dejstev" lahko pripelje dotični urad pred sodišče, če je še količkaj pravice v anglosaškem sistemu. V teh posledicah je namreč razlika med Čučkovo "Slovensko politično emigracijo", zdaj objavljeno tudi v Ameriki, in Vidičevo "Črno roko", objavljano v domovini, kamor roka pravice ne more seči. Ko je nedolgo tega londonska Nova Hrvatska poskušala tožiti Tanjugovega dopisnika v Nemčiji zaradi klevetanja, ga je Jugoslavija enostavno odpoklicala in nemški pravniki so se obrisali pod nosom, ko so bili prisiljeni dati predmet ad acta. Čisto nekaj drugega bi bilo, če bi bilo mogoče klicati Vidica recimo pred neko švicarsko sodišče. Tedaj ne bi gorelo pod nogami sami Vidicu ampak tudi režimu v domovini, ker bi med drugim prišlo na dan, kako so partizani med vojno pričeli s pobijanjem nedolžnih ljudi, kako so isto nadaljevali nad angloameriškimi letalci, ki so jih zajeli in kako so nazadnje masovno umorili brez vsakega prevnega postopka desettisoče slovenskih, hrvatskih in srbskih protikomunistov, potem ko so bili razoroženi in vrnjeni v Jugoslavijo.

Vidic se je sicer od začetku ustil, kako bo izdal drugo knjigo svoje "Črne roke". Končno je idejo opustil in se zaradi protestov začel opravičevati, da njegova "Črna roka" ni bila zgodovinsko delo ampak le neke vrste roman o vojni dobi. Da, roman s pravimi imeni še živih oseb, ki jim v domovini ni omogočena javna obramba, da ne omenjamo mrtvih oseb s pravimi imeni, ki se nikjer niti braniti ne morejo? Ena najbolj ogabnih in pobalinskih Vidičevih izmišljotin je bila, kakor je v bistvu represalijske in obenem samoobrambne likvidacije od strani protikomunistov pripisal neki "kobajagi" organizirani "Črni roki", ki da jo je enkrat vodil še živi Franc Heinrihar, drugič zdaj mrtvi general Prezelj, tretjič še živi Dušan Pleničar, četrtič pokojni Dr. Milan Bano in tako naprej . . . Če drži, da je bil na primer general Prezelj nazadnje komandant Mihailovievih edinic v Sloveniji in da sta bila disciplinsko pod njim recimo Bano in Pleničar kot funkcionarja Državne obveščevalne službe, to vendar še daleč ni noben dokaz, da so omenjeni trije bili odgovorni za likvidacije neke 'Črne roke", (ki je nastala kot organizacija v domišljiji ljudi in organizirano nikdar ni obstajala, kot smo lahko ugotovili že med samo vojno). Pleničar je kot bivši tajnik te Službe izjavil v našem listu, ko je zavračal Vidičeve klevete, da Državna obveščevalna služba nikoli ni imela likvidacijske enote in da njenega sistema in delovanja nikakor ne gre enačiti s komunistično Varnostno obveščevalno službo (VOS), ki je bila država v državi, dejansko niti ne vedno odgovorna partijskemu vodstvu, kot je to bilo mogoče videti na nekaterih primerih, ki jih je opisal Vidic v svoji knjigi.

V vsej pontično-dogmatični zafresanosti najemnika Vidica in njegovih plačevalcev v Upravi državne varnosti v Ljubljani je sicer mogoče razumeti zakaj so se na ta način lotili Dušana Pleničarja sedaj urednika KLICA TRIGLAVA, kot se je tega in dr. Ljuba Sirca pozneje lotil tudi Čuček. Ker lista, ki jim gre močno na živce v svobodni in demokratični Britaniji ne morejo uničiti drugače, — tudi sam Dolanc je potegnil kratko, ko se je začel pritoževati pri dr. Owenu, britanskem zunanjem ministru zaradi delovanja emigracije, — so se lotili druge poti: da namreč pri Klicovih naročnikih in sodelavcih poskupijo ubiti dobro ime tako urednika Pleničarja kot dobro ime glavnega sodelavca dr. Sirca. Ko je to spodletelo, so pričeli po emigraciji širiti "zaupno vest", kako Pleničar hodi v domovino . . . To naj bi seveda omajalo zaupanje naročnikov in pisanje tega lista pokazalo kot čisto hipokritstvo.

Pobalinstvo prvega razreda

To klevetanje bi bilo še nekako moč razumeti, če ga gledamo z vidika komunistično-marksistične znanosti in dialektike, ki pozna vse odgovore na vsa še tako zamotana vprašanja človeškega rodu (le problemov v lastnih družbah, ki jih obvladajo, ne morejo nikoli rešiti . . .)

Toda omenjati v tej zvezi (in na čigavo pobudo?) poznanega Franca Heinriharja, ki ni imel nikake zveze niti z organizacijo same vojske in še manj z Državno obveščevalno službo, je pobalinstvo prvega rareda. — Trditev, da je bil on celo šef te Službe in da je naročal umore, nima para niti v Himmlerjevi niti v Goebelsovi kuhinji. Do takih perfidnosti se niti nacistični Gestapo ni nikdar spozabil, kolikar nam je znano. V visokih letih so v Ljubljani umazali ime poštenega človeka, ki nima možnosti, da bi mogel v domovini zavrniti to kleveto. Odgovornost za to pa poleg Vidica nosi seveda tudi ljubljanski režim, ki je omogočil publikacijo take umazanije in ni poklical Vidica na odgovor, ko je postalo jasno, da je šlo za pobalinsko dejanje, pri čemer je tudi denar igral svojo vlogo.

Čuček in emigracija

Pojav Čučkove pisarije v angleškem prevodu pod firmo ameriškega informativnega urada napravlja celo zadevo edinstveno in zanimivo. Medtem ko na primer ni bilo praktične možnosti, da bi emigracija mogla storiti javno karkoli na zapadu, ko se je pojavila Vidičeva masovna kleveta, Čučkovo natolcevanje pod okriljem ameriškega urada nudi priliko, da ga prizadeti javno ovržejo in zahtevajo na podlagi ameriškega "Privacy Acta" najmanj uradni popravek in opravičilo, če treba tudi preko sodišča.

Politična emigracija mora skrbno preučiti to možnost in napraviti realne in učinkovite zaključke.

Francetu Goršetu za osemdesetletnico

Kdo bi si mislil, da bo praznoval profesor France Gorše letos že osemdesetletnico. Ob osebnem srečanju mu teh let sploh ne prisodiš. O starosti nikoli ne govori. Saj se ne počuti starega. Tudi o smrti ne govori. Ko je občudoval pred dnevi nek obiskovalec umetnostne galerije v Svečah njegovo žilavost in prožnost, je napram umetniku dejal: "Gospod profesor, Vi boste pa še sto let naredili!" Hudomušno je odgovoril: "Stodvajset!"

To je Gorše! Dela po modrem, starem pregovoru, kot bi večno živel. Njegovo življenje pa je uravnano, tako da je na zadnjo uro vedno pripravljen. Vaščani rožanske vasi Sveče so ga sprejeli v svojo sredino kot svojega, kot domačina. Prepričal jih je s svojim plemenitim značanjem, z globoko vernostjo, z resnim pogledom na življenje, kljub visoki starosti ga vidijo vedno pri delu. Predvsem pa so profesorja Goršeta Svečani vzljubili zaradi njegove skromnosti. Z njo umetnik najbolj prepriča.

Kot da ne bi bil nikoli bolan, kot da ne bi imel nobenih zdravstevnih (nedavno so mu morali odrezati nogo) in drugih problemov, opravlja tiho svoje poslanstvo kot umetnik, spoštovan od vseh: od Slovencev na Tržaškem, Goriškem, Koroškem, v zdomstvu in v Sloveniji. Gorše je največji živeči slovenski kipar. Umestno je, da se umetniku za ves njegov trud v službi naroda in Cerkve vsaj na skromen način tudi s temi vrsticami oddolžimo. Želimo mu za njegov 80-letni praznik trdnega zdravja pri uresničitvi njegovih načrtov. Hkrati mu izrekamo prisrčno zahvalo za njegovo delo na področju upodabljajoče umetnosti, s katero predstavlja prisotnost in pomaga večati razsežnost slovenske kulture.

N. T. 38

Blagoslova polne božične praznike in srečno novo leto želi vsem prijateljem in znancem

Gradbena podjetje KAVČIČ Contruction Lt.
252 Chantenay Dr., Mississauga, Ont. L5A 1E4
Tel.: 275 - 3935

WALLWOOD CONSTRUCTION LTD.

želi vsem prijateljem in znancem vesele božične praznike in srečno novo leto

Lastnika: Ivan Vrbnjak in Lojze Kocjančič

Postavljamo: drywall, vmesne stene, pohištvo za trgovine, viseče strope itd.

Blagoslovljen božič v milosti novorojenega Kralja in srečno, veselo novo leto

želi vsem prijateljem in znancem

Jose Osana

CANADIAN ACADEMY OF MUSICAL SCIENCES AND ARTS

73- Brown's Line, Toronto M8W 3V7

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO

želi vsem prijateljem in znancem

ZORMAN and Co. Real Estate Ltd.

726 Brown's Line, Toronto M8W 3W1 - Tel. 252-3787

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem Slovencem

TONE AMBROŽIČ

861 College St., Toronto, Ont. M6H 1A1 - Tel.: 531-1223

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 1978 Vam želi

Stavbeno podjetje F F CONSTRUCTION CO. LTD.

Lastnik A. FERKUL

183 Beta Street, Toronto M8W 4H5 - Tel. 259-7334

Slovenska medicinska podjetja

METRO MEDICAL LABORATORY CENTRAL and METRO X-RAY SERVICES

želijo vsem rojakom blagoslovljene božične praznike sreče, zdravje in uspehov polno Novo leto 1978

Stanislav in Marija Ugovšek

Vesel Božič in srečno Novo Leto želi

BIRCHMOUNT AUTO SPRING CO.
458 Birchmount Rd., Scarborough, Ontario
698-3636 — 698-4466

Zadovoljen Božič in veselo novo leto želi

CARL VIPAVEC
SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR
The Simpson Towers, 401 Bay St. Suite 2000 - EM. 4-4004

SLOVENSKA ZAVAROVALNA AGENCIJA

TONY ZAGORC Insurance

želi vsem klientom in Slovencem v Torontu in Kanadi vesele božične praznike in srečno novo leto.

V vseh zadevah zavarovanja: požar — življensko zavarovanje — zavarovanje avtomobilov — pohišta se Vam priporoča

EDINA SLOVENSKA SPLOŠNA AGENCIJA V TORONTU

Telefonirajte: 921-0212

vsak dan od 9. ure zjutraj do 9. zvečer.

1232 Yonge St., Suite 2, Toronto, Ontario M4T 1W3

VESEL BOŽIČ IN USPEŠNO LETO 1978

VSEM PRIJATELJEM in ZNANCEM

PLATNAR BROS.
PLUMBING & HEATING CONTRACTORS LTD .

Metro licence No. 176

43 ALGIE AVE., TORONTO M8Z 5J9

Tel. 255-6019 255-6406

VESEL BOŽIČ IN USPEŠNO 1978

želi vsem svojim cenjenim strankam

"SLOVENIJA" MEAT and DELICATESSEN

2409 Dundas St. W. LE. 5-8946

Prodajamo iz Slovenije cvetlični, ajdov, gozdni in jelkin med

Uvažamo naravnost iz Jugoslavije bučno olje, mesne izdelke, RADENSKO TER ROGAŠKO SLATINO IN VSE ČASOPISE.

VESEL BOŽIČ

in

ZADOVOLJNO 1978, ŽELI

GYRO MOTORS

G. KOVAČ

134 LAIRD DR., TORONTO, ONTARIO

Blagoslovljen Božič in srečno novo leto Vam želi

old smokey

KIMBERLEY ONTARIO IN BEAVER VALLEY

57 ANDERSON AVE., TORONTO N5P 1H6

Tel.: Kimberley (519) 599-5433

POJDIMO V KOROTAN

Preko strmih prelazov, po serpentinastih cestah hitim v koroško smer. Svet se odpira, nekje daleč pod menoj šumi v strugi voda, drevesa se sklanjajo na pot, nebo je blizu in mir kraljuje tod.

Na ograjenem pobočju se pasejo krave. Sveže zaorane brazde se zgubljajo v pestrih barvah žit in lanu. Ob kraju poti sredi polja je neznani ljudski umetnik križ izrezljal.

Potem se razmaknejo njive in polje utone v jezeru; na dnu se kopljejo odseki gorskih grebenov. Mak in plavica sta se umaknila, šuštenje klasja je zamrlo v šumenju valov ob bregu, pesem veslarja je prekričala melodijo pastirja.

Kot bela kača prepleta cesta Korotan in kot moderne postaje stoje vasi ob njej: široke kmetije s težkimi konji, z velikimi vozmi, z domačijo, ki je kot dvorec. Hiša je srce družine: izba z javorovo mizo, s kolovratom za krušno pečjo in z ornamenti okrašeno skrinjo!

Pozdravljaš me: "Dober den", brat moj Korošec. Pobožno žebraš. Jeziku naših pradedov je najbolj podoben Tvoj govor. Dober si in mehak, a premalo odločen; dal si prostor Germanu, Ti pa si se daleč h Karavankam umaknil.

Pri Gospe Sveti zvoni. Bo ta glas zbudil zatrlo slovensko zavest? Na polju pod cerkvijo vojvodski prestol stoji; tam je slovenski knez od kmečkega parlamenta sprejel oblast.

Moja Koroška: živahna pesem Drave in Zilje, tihi šepet jezer, šumenje žitnih polj, zdravje alpskih gora! Zibelka si mojega ljudstva: v tebi se je prvič oglasila slovenska beseda. Vem, da bo ljubosumno čuval Korošec vsako ped tega sveta. Podajam Ti roko, brat moj! Moja Koroška, verujem v tvojo slovensko bodočnost in tvojo zvestobo slovenstvu.

P. M., Trst

NT-Kronika, 23. maja 1957

SE TO NANAŠA TUDI NA JUGOSLAVIJO

V petek popolne dne 18. novembra 1977 sta predavala v Ingmanovi dvorani v poslopju študentovskega doma (Ingman Room, Student Union) toledske univerze v Toledu, Ohio (ZDA) Jevgenij Ivanov in Igor V. Lebedev, prvi in drugi sekretar sovjetskega poslaništva v Združenih državah v Washingtonu. Predavanja se je udeležilo kakih sto poslušalcev, od teh je bila večina univerzitnih študentov, med navzočimi pa so bili tudi profesorji, administratorji in seveda časnikarji. Lebedev je predstavil občinstvu določbe nove sovjetske ustave, posebno one, ki naštevajo pravice sovjetskih državljanov. Priznal je, da člen 39 sicer omejuje te pravice, ako bi bilo delovanje na osnovi teh pravic naperjeno proti interesom sovjetske države ali sovjetske družbe, vendar je pristavil, da obstojajo slične določbe tudi v drugih državah. Ivanov pa je nakratko naštel načela sovjetske zunanje politike, o katerih je razpravljal L. Brežnev ob priliki šestdesetletnice oktobrske revolucije pred vrhovnim sovjetom. V tem govoru je Brežnev povdaril, da sloni sovjetska zananja politika na osnovi miroljubnega sožitja in sodelovanja, ki ji je položil temelj že Lenin takoj po oktobrski revoluciji leta 1917.

Za Slovence in Jugoslavijo bi vse to ne imelo posebne važnosti, če pri debati ne bi prišlo do vprašanja, ali velja to načelo tudi za sovjetske vzhodnoevropske zaveznike in v bodočnosti radi tega ne bo moglo priti do sličnih dogodkov kot na Češkoslovaškem leta 1968. Prvi sekretar Ivanov je nato odgovoril, da veljajo za odnose med Sovjetsko zvezo in drugimi socialističnimi državami posebna pravila. O dogotkih na Češkoslovaškem leta 1968 je izjavil, da o intervenciji ni sklepala le Sovjetska zveza, temveč so jo zahtevale članice varšavskega pakta, prošnja za pomoč pa je prišla tudi iz Češkoslovaške.

Nočem se tukaj spuščati v razglabljanje v kolikor je ta izjava sekretarja Ivanova zgodovinsko pravilna. Važna, da, **najvažnejša**, pa je njegova pripomba, da bo zelo verjetno Sovjetska zveza storila isto, če bi v bodočnosti prišel v nevarnost obstoj kakega socialističnega sistema, posebno če bi jo za to prosili za pomoč prebivalci dotične države. Vprašanje se takoj pojavi, ali se izjava Ivanova nanaša tudi na Jugoslavijo. Je bil to le nekak spodrsljaj (lapsus linguae), ali pa je Ivanov kot uradni predstavnik Sovjetske zveze izrazil tudi uradno stališče svoje države?

Prilagam kratko vest iz Dunaja z dne 11. novembra, ko se je neki Amerikanec tam razgovarjal z visokim kitajskim diplomatom in ki je bila dva dni pozneje objavljena v **The New York Timesu.** Iz dopisa se vidi, da je tudi komunistična Kitajska zaskrbljena, kaj bo v Jugoslaviji, ko Tita ne bo več, ker predpostavlja, da bodo sovjetske čete vkorakale v Jugoslavijo. Z ozirom na stalne slične novice, da obstaja možnost sovjetske intervencije po Titovi smrti, gornja izjava sekretarja sovjetskega poslaništva v Washingtonu le ne izgleda tako nedolžna.

B. C. Novak

'DRAGA'

Začetkom septembra so bili na Opčinah pri Trstu tradicionalni študijski dnevi, zani pod imenom "Draga". Ime prihaja od vasi, kjer so študijski dnevi dolga leta potekali, lani pa so jih premestili v Finžgarjev dom na Opčinah.

"Draga" je znana kulturnopolitična prireditev, ki se da v določeni meri primerjati s koroškimi Kulturnimi dnevi. Aktualna vprašanja zamejskih Slovencev so vedno zopet pridobila nove aspekte, ki so bili izdelani na teh študijskih dnevih v Dragi.

Časnikar Saša Martelanc je govoril o boju slovenskega ljudstva pod fašizmom.

V nedeljo je mons. Lojze Ambrožič, novoposvečeni pomožni škof v kanadskem Torontu daroval mašo, nato pa v svojem predavanju pod naslovom "Luči in sence v pokoncilski prenovi" govoril o dveh temeljih zadnjega vatikanskega koncila, ki ju danes še posebej spoznavamo: liturgija v narodnih jezikih in prenos sv. pisma v miselne kategorije današnjega časa.

Publicist-esejist Vinko Ošlak je v svojem predavanju zagovarjal tezo, naj bi marksisti-ateisti dovolili tudi krstjanom članstvo pri Zvezi komunistov.

• **S finančno pomočjo ustanove** Richard Ivey Foundation iz Londona, Ont., bo organiziralo vseučilišče Toronto nov program etničnih in vseljevalnih študij Med vseučiliškimi študenti jih je mnogo, katerih materinščina ni angleščina. Novi program bo preučeval posebne probleme etničnih skupin. Univerza bo preučila tudi svoj odnos do raznih etničnih skupin in organizirala primerne kulturne in vzgojne programe, ki bodo koristili članom teh etničnih skupin.

PROSIMO, PORAVNAJTE NAROČNINO!

IZ SLOVENSKEGA TISKA

Urednik lista "Smer v Slovensko državo" g. Tine Duh je v štev. I. 13. 71. oct. 1977. nadaljeval s svojim člankom "Nove sile v svetovni politiki" (II. del.). Ponatiskujemo dve dela, ki govorita o Slovenski državi.

ZAHTEVA PO SLOVENSKI DRŽAVI

Spričo zgoraj le na kratko opisanega stanja je torej zahteva po slovenski državi ne le logična, ampak tudi zgodovinsko nujna, neizogibna. Slovenci smo se svoje parodnosti že davno zavedli. Pred poldrugim stoletjem je že dr. Franc Prešeren, v nemški Avstriji vzgojen slovenski izobraženec, odvetnik in do sedaj še vedno največji slovenski pesnik z zaničevanjem zavrnil Vrazovo ilirščino, predhodnico današnjega jugoslovanstva. Sto let za njim je jugoslovanstvo odklonil tudi največji slovenski pisatelj Ivan Cankar.

Slovenci in Hrvate vsak na svoj način, pač v skladu s svojim narodnim značanjem, izražajo svojo voljo po neodvisnosti od Belgrada, ki je že v turških časih bil simbol srbstva in je isto ostal pod Karadjordjevići in tudi pod Titom. Beograd, danes le močno državno središče formalne federacije t. i. "narodnih" republik, toda z vsemi vzmeti oblasti v srbskih rokah, pač sčasoma hoče na nikomur sumljiv in prikrit način postati tudi središe novega jugoslovanskega naroda s srbskim jezikom

Slovenski narod se torej zavestno ali pa le nagonsko upira asimilaciji; hoče ostati to, kar je že poldrugo tisočletje: slovenski, s svojim jezikom, svojo literaturo, svojo kulturo. Pa tudi noče naravnega bogatstva svoje zemlje in dosežkov svojega dela deliti z južnimi predeli federacije. Dosmrtni predsednik rdeče Jugoslavije Tito, ki se je bahal, da je za vedno in dokončno rešil narodnostni problem države, je leta 1971 republikam vrnil precejšnjo mero samostojnosti v gospodarski politiki in za čas po svoji smrti določil kolektivno predsedstvo federacije. Kljub temu pa napetost v državi ni popustila (v oni čas spada protijugoslovansko partizanstvo okrog Bugojna). Zato je že leta 1972 napravil udar v Karadjordjevu in je ponovno moral uvesti ostrejši kurz v notranji politiki. Izgledi kolektivnega predsedstva po Titovi smrti pa so vsekakor dvomljivi. Tako predsedstvo pač ne bo v stanju rešiti vedno ostrejših narodnostnih nasprotstev (zlasti med Srbi in Hrvati), kar bi moglo povzročiti razkroj države v samostojne republike. Taka razcepitev pa bi prav gotovo imela za posledico borbo za meje teh republik, saj je edino Slovenija narodnostno enotna, v vseh ostalih pa živijo pomešani Srbi, Hrvatje, Muslimani (ki so v sedanji Jugoslaviji tudi narodnost), Makedonci in Albanci. V borbe za meje bi verjetno posegle tudi sosednje komunistične države: Bolgari v Makedoniji, Madžari v Bački in Banatu, Albanci na Kosovem. Seveda ne bi izostala Sovjetska zveza, ki bi na ta način prišla na obalo Jadranskega morja.

SLOVENSKA DRŽAVA NI SANJARSTVO

Iz tega le površno opisanega razvoja v mednarodini politiki po drugi svetovni vojni moremo logično sklepati, da ideja slovenske države danes ni več le sanjarsko zanesenjaštvo peščice "neresnih posameznikov", ki zidajo gradove v oblake. Po vseh dosedanjih izkušnjah iz obeh Jugoslavij ni nobene gotovosti, da bi "tretja" Jugoslavija bila drugačna, za Slovence boljša od prvih dveh. Bolj ali manj odkrito je vsa notranja politika prve, ki smo jo poznali, bila usmerjena v asimilacijo nesrbskih narodov v nov jugoslovanski narod s srbskim jezikom. Politika Titove Jugoslavije gre po isti poti. Toda sedanja je nevarnejša zato, ker je komunistična partija zatrla sleherno obliko političnega dela in s tem vsak najmanjši pojav odkritega obravnavanja narodnostnih problemov. Sprožiti v slovenskih časopisih ali v slovenski akademiji znanosti in umetnosti debato o načrtnem, čeprav prikritem oz. na videz nedolžnem zapostavljanju pravic slovenskega naroda v federaciji bi pomenilo smrtni greh proti marksističnemu internacionalizmu, ni pa greh npr. siliti v ljubljansko televizijo programe v srbskem jeziku. Vsiljevanje srbščine samo po sebi še ne bi bilo največje zlo, če bi Slovenci mogli na drugih področjih svojo politiko voditi brez nadzorstva Beograda. Toda položaj v Sloveniji je danes tak, da so Slovenci na lastni zemlji v defenzivi in na umiku pred navalom srbstva, nimajo pa čakonskih sredstev, da bi ta naval ustavili.

Tudi med nami v emigraciji so še ljudje (predvsem okrog NOS), ki jim je ideja slovenske države nevarna predvsem zato, — tako pravijo — ker bi v primeru razpada Jugoslavije Slovenija ponovno izgubila Goriško in Primorsko, bi torej kot država bila zelo okrnjena in tudi ne bi imela več slovenske obale, lahko pa bi se tudi zgodilo, da bi bila vsa razdeljena med sosedne države.

Taki malodušni ne pomislijo, da danes v Italiji ni nobene večje politične stranke, ki bi bila pripravljena npr. še kdaj spustiti se v fašistične pustolovščine kot ob koncu prve svetovne vojne. Če pa bi se Italijani ob morebitnem razpadu Jugoslavije le drznili polastiti se predelov slovenske zemlje, bi to storili le v primeru, če na slovenskem ozemlju razpadle Jugoslavije ne bi bila razglašena nobena oblast. Skratka, če Slovenci ne bi oklicali lastne slovenske države in pokazali volje do lastne državnosti.

Ne moremo z gotovostjo napovedati dneva, kdaj bo mednarodni položaj tak, da bosta tudi severnoameriško državno tajništvo in moskovski politburo spoznala nesmiselnost nadaljnjega obstoja jugoslovanske države, nesmiselnost in predvsem krivičnost, ker obstoj Jugoslavije grobo krši načelo samoodločbe narodov. Do tega spoznanja pa bodo Združene države prav gotovo prišle, saj drugod po svetu že davno priznavajo pravico do samoodločbe. Toda takrat bodo mednarodni forumi morali imeti pred sabo formalno zahtevo Slovencev po lastni državi. Do danes je še nimajo.

Ali bomo še dolgo čakali, da bo NOS postal res Narodni odbor za suvereno slovensko državo?

VIDEM, NOVEMBRA 1977

SPOŠTOVANI!

Oprostite, ako Vas nadlegujem, da s tem pismom potrkam Vaših vratih.

Mogoče me že poznate, saj se že od začetka zavzemam za žrtve potresa v Beneški Sloveniji. Verjetno sem edini Slovenec, ki jih pogostoma obiskujem in nikdar pranih rok: od vasice do vasice, od družine do družine — se že vsi poznano . . .

Že skozi vse poletje sem iskal in še tudi sedaj iščem med potresenci le tiste, ki so zares usmiljenja potrebni. Resnično, v vsaki vasici sem našel zares ganljive prizore: starčki in starke, bolehasti ali osamljeni, z nezadostno pokojnino, hudo zagrenjeni preživaljajo svojo visoko starost.

Družine s številnimi otroki: njih matere so občudovanja vredne, ko se brez oddiha žrtvujejo, da olajšako otrokom trdi jarem siromaštva; posebno pa še tiste zlate mamice-vdovice, ki vse pretrpijo, dok skrajne mere, da preživljajo svoje revne otroke.

Sedaj pa, še z i m a jim prinaša neizogibne težave.

Spoštovani dobrotniki, v probleme naših bratov sem se tako vživel, da jih čutim kot bi bili moji osebni problemi. Vljudno Vas prosim za Vašo ljubeznivo opomoč, z denarnimi sredstvi, da jim bom še mogel priskrbeti nekaj spodnjega perila, kaj za jesti, kot tudi hribovske čevlje in volnene nogavice, rjuhe in še marsikaj po potrebi različnih prosilcev.

Rad bi se lotil kake širše akcije, ki naj bi objela vse naše rojake ki so v tiski in sili. Zaradi tega, spoštovani sorojaki, prosim Vas razumevanja, ako sa obračam na Vas, saj veste, da za Slovence v takih situacijah, se nobeden ne bo pobrigal ako se sami na zganemo.

Spoštovani! Na kratko Vam sem obrazložil položaj naših potresnih žrtev, kakor tudi moje delo med njimi. Sedaj lahko mirno razsodite to bolečo stvarnost in se odločite za primerno ravnanje.

Naj zaključim z voščili za božič in prošnjo za pomoč v 1978.

Bodite zdravi in srečni! To Vam želim v imenu vse Beneške Slovenije za vse iskreno Vam hvaležni,

Gorkič Lojze,
Instituto Salesiano
Via Don Bosco 2 — UDINE
Italy

Naj betlehemsko Dete blagoslavlja vse za božične praznike in tudi v letu 1978 želi

DRUŽINA STANLEY in MICHAELA SIMRAYH z otroci: Magra, Herman,č Stanči in Bernardka, Lemont, Ill.

A B C FIRE DOOR Testing and Manufacturing Ltd.
želi vsem delavcem in znancem
vesele in blagoslovljene božične praznike in sreče v novem letu
Lastnika:
Frank Paradis: **251-3391** Ludvik Stajan: **251-3392**
879 Islington Ave., Toronto, Ontario M8Z 4N9

ALBION GLASS CO. LTD.
1770 Albion Rd. Rexdale 749-2777
SLOVENSKA STEKLARNA
ŽELI VSEM STRANKAM IN ZNANCEM
Vesel Božič in uspešno novo leto
Lastnik: Frank Vlahovič

KNJIGE in REVIJE

• **Škof Rožman, tretji del.** Izdala Mohorjeva družba v Celovcu.

Med tem, ko je bila decemberska številka našega lista že v tisku, je prispela Dr. Kolaričeva knjiga: Škof Rožman — tretji del.

To odlično delo, ki je velik zgodovinski dokument, ker objektivno in brez strahu razpravlja o dr. Rožmanovem delovanju med drugo svetovno vojno, bi morali z vso skrbnostjo prebrati vsi Slovenci, doma in izven meja Slovenije.

K temu važnemu dokumentu se bomo še vrnili! **Uredništvo**

SLOVENIAN RESEARCH CENTER OF AMERICA, INC.
29227 EDDY ROAD, WICKLIFFE, OHIO 44092
Office (216) 672-2562 — Home (216) 944-7237

★★

Druga knjiga Učbenika slovenskega jezika

Lani avgusta je pri Slovenskem ameriškem inštitutu — Slovenian Research Centru of America, Inc., izšla zajetna knjiga za učenje slovenščine v angleško govorečih deželah, **Učbenik slovenskega jezika — Slovenian Language Manual, Vol. I.** To prepotrebno delo sta po več letih priprav in preskušanja na tečajih napisali poklicni učiteljici jezikov Milena Gobec in Breda Lončar, uredil pa ga je univerzitetni profesor dr. Edi Gobec. Učbenik je domala povsod naletel na navdušen sprejem. "Že pred petdesetimi leti bi bili morali imeti tako knjigo", je zapisal Vinko Lauter, učitelj slovenščine v Barbetonu, Ohio. "To je najbolj sodobno knjiga za poučevanje slovenščine — monumentalno delo in plod ljubezni", je podčrtal ing. Jože Zelle, profesor slovenščine na clevelandski državni univerzi. "Gotovo ni slučaj, da so naši učitelji med kar lepim številom slovenskih učnih knjig kot najboljšo izbrali ravno Slovenian Language Manual", s februarja, 1977, poročale MISLI, slovenski mesečnik v Avstraliji. Številni slovenski tečaji v Ameriki, Kanadi in Avstraliji so to knjigo sprejeli kot svoj osrednji učbenik, poleg več tisoč samoukov vser mogočih starosti. Po številnih naseblinah so se — oboroženi z ubenikom — razkorajžili stari ali novi učitelji in ustanovili več novih uspešnih tečajev slovenščine.

Dobra razprodaja prvega učbenika in občudovanja vredna vztrajnost in delavnost avtoric sta omogočili izid druge knjige Učbenika slovenskega jezika — **Slovenian Language Manual,** Volume 2. Druga knjiga je pripravljena podobno kot prva, le da je po vsebini in obliki še bolj pestra in bogata in obsega 434 strani, to je, kar sto strani več kot prva. Poleg slik jo zelo poživijo tudi krasne ilustracije, ki jih je po tej knjigi poklonila Slovencem vodilna slovenska ameriška umetnica Nancy Bukovnik. Razmeroma lahke in zanimive vaje in berila se počasi prelivajo v prve ponatise iz slovenske književnosti in v navdušujoče zgodbe o slovenskih podvigih v svetu. Poročila iz vseh koncev in krajev sveta potrjujejo, da so ti učbeniki sestavljeni tako, da se skoraj vsakdo uči iz njih z veseljem — pa naj gre za stare upokojence ali za mladino iz višjih zazredov ljudskih šol, za srednješolce ali za univerzitetne študente. Med več kot 40 odmevi, ki so objavljeni na platnicah, zvemo, da je končno slovenščina postala dostopna širšim krogom v angleškem svetu zraslih ljudi, ki jo v premnogo slučajih zdaj prvič razumejo in se je z veseljem učijo. Prof. Gabrijel Rus, bivši ravnatelj za mednarodno vzgojo na univerzi v Daytonu, je zapisal, da mu je samo žal, da ni imel pri rokah tako dobrega priročnika v vseh letih, ko je na univerzi poučeval francoščino.

Druga knjiga Učbenika slovenskega jezika vkljub svoji obsežnosti stane le $8.50 a poštnino vred in se naroča na naslovu: SLOVENIAN RESEARCH CENTER, 29227 Eddy Road, Willoughby Hills, Ohio 4409. Na istem naslovu lahko še vedno dobite tudi prvo knjigo Učbenika slovenskega jezika, ki se razprodaja po $7. Na razpolago je tudi po vsem svetu lepo ocenjena knjiga **Anthology of Slovenian American Literature,** ki sta jo pripravila profesorja Edi Gobec in Adele Donchenko. Ta knjiga obsega 23 črtic ali spisov o slovenskih izseljencih izpod peresa vodilnih slovenskih ameriških pisateljev, poleg tega pa še zgoščeno zgodovinsko poglavje o treh stoletjih slovenske književnosti v Ameriki, 60 slik umetnosti in nad 40 življenjepisov sodelujočih pisateljev, umetnikov in prevajalcev — sadovi nad četrt stoletja sistematičnega zbiranja in raziskovanj profesorja Edija Gobca. Literarni zgodovinar iz Trsta, prof. Martin Jevnikar, je zapisal, da bi bilo treba to delo prevesti tudi v slovenščino, saj je velik del te kulturne zakladnice bil doslej povsem neznan. Knjigo je zelo lepo sprejel tudi ameriški tisk in tako seznanil na stotisoče ameriških čitateljev z novimi dokazi slovenske ustvarjalnosti v svetu.

Medtem ko ameriške vladne in clevelandske podpore v imenu slovenskih raziskovanj in učbenikov pobirajo ljudje, ki niso nikdar ničesar storili na teh področjih in niti svojih lastnih otrok niso pošiljali v slovenske šole, se Slovenski ameriški inštitut še vedno bori tudi z velikimi finančnimi težavami, saj mu je več za vse Slovence važnih knjig zaradi visokih računov še obtičalo v tiskarnah in v rokopisih. Pa vendar vkljub vsem težavam inštitut prireja predavanje in razstave o slovenskih podvigih po vsej Ameriki in tudi po drugih državah, kar je v glavnem omogočila kentska univerza, vrši redno informativno službo o Slovencih, objavlja tehtne razprave o Slovencih v ameriških in mednarodnih žurnalih in univeritetnih učbenikih in izdaja knjige, ki poživljajo slovenstvo nele v Ameriki, ampak tudi v drugih državah. Naj bi inštitutu pri tem tako važnem delu vsak zaveden Slovenec po svojih najboljših močeh pomagal!

S. R. C.

Vesel Božič in srečno novo leto 1978

vsem prijateljem in znalcem po Ameriki in Kanadi, zlasti pa slovenskim rojakom na Koroškem.

želi

Armin Kurbus z družino, Fairfield, Conn.

VESEL BOŽIČ
srečno 1978
želi
Vsem svojim
članom in prijateljem
ter podpornikom
SLOVENSKA PRISTAVA
Cleveland—Ohio